

เทศน์อบรมในพรรษา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม เป็นชาวพุทธ ว่าเกิดมามีวาสนาที่สุด เป็นชาวพุทธ พุทธศาสนาสอนเป็นคน มีหลักมีเกณฑ์ไว้ เริ่มต้นจากคนวนไปวนมา คนแก้ว คนเกิดมาเป็นคนเปล่าไปไหน เหมือนเราคนกาแฟ หมุนอยู่อย่างนั้นนะ ไร้สาระของการเกิดเป็นคน คนนะ สัตว์เครื่องนุ่งห่มยังรู้ผิดรู้ชั่วนะ แต่เรา เป็นคน แล้วศาสนาสอนลึกเข้าไปในหัวใจของคน เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนานี้ประเสริฐมากๆ เลย แล้วเราจะคว่ำอะไรติดมือไปบ้าง เราจะคว่ำอะไรติดมือติดใจเราไว้บ้างเพื่อให้ไปเกิดดีขึ้น ไป อีก

แต่ใจ เป้าหมายของเราชาวพุทธนี้มันต้องนิพพานอย่างเดียว เพราะศาสนานี้สุดยอดใจ สุด ยอดเลยละ ถึงที่สุดแห่งทุกข์ นี่ศาสนาพุทธถึงว่าประเสริฐมาก แล้วเราเป็นชาวพุทธนะ เราเกิดเป็น คน ที่นี้ว่าการเกิดเป็นคน ไม่ใช่ว่ามีวาสนาถึงได้เกิดเป็นคน การจะเกิดเป็นคนมา เกิดมาจากอะไร คนนะ เราได้สร้างคุณงามความดีมาแล้ว มนุษย์สมบัติใจถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาแล้วทุกข์ ไหม? ทุกข์ เกิดมาแล้ว เกิดมาตั้งแต่ปฏิสนธิจิตนะ ตั้งแต่ครรภ์มารดา ถ้าเราย้อนกลับไปดูนั่นนะ นรกขุมหนึ่ง ครูบาอาจารย์ว่าไว้อย่างนั้น เพราะมันอยู่ในอย่างนั้นทำเดียว ๕ เดือน อยู่ในท่าขด ตัวอย่างนั้น ๕ เดือน เราทุกข์ไหม? ทุกข์ เพราะเราไม่รู้จัก เราลืมไปไง

ขณะอยู่ในปัจจุบันธรรม อยู่ในครรภ์ของมารดา ทุกข์ขนาดไหน อาการที่ขยับไม่ได้เลย เรา นอน เรานั่งอยู่นี่ เราก็อ้าวเราขยับปวดเมื่อย เจ็บเมื่อย เรายังขยับออกได้นะ ขดอยู่ในที่แคบๆ อย่าง นั้นนะ ๕ เดือน แล้วบุญเลี้ยงไว้ล่ะ ตกคลอดออกมาถึงยังมีชีวิตอยู่ ไม่เห็นหเรอ ทารกคลอดมาตาย ตั้งแต่ในครรภ์ก็มี ตกคลอดมาตายก็มี เกิดมาแล้วเป็นเด็กๆ ตายก็มี เราเกิดมาแล้ว ชีวิตสืบต่อมาจน ป่านนี้ นี่ว่ามีบุญหรือไม่มีบุญ บุญอยู่ที่ตรงนี้ บุญไม่ได้อยู่ที่ว่าความพอใจของเราถึงจะเป็นบุญไป

เราพอใจเราสุขใจ อันนั้นวิฆามาร มารมันหลอก มารมันหลอกนะ เวลาทำอะไรไป ถ้าพอใจของตัว นั้นนะวิฆามาร เดียวจะว่าเป็นคนฉลาด คนไหนเป็นคนฉลาดเอาตัวรอดได้ คนนั้นเป็นคนดีนั้นวิฆามารล้วนๆ

วิชาของพระพุทธเจ้า ปัญญาที่เอาชนะกิเลส มาร เขาเรียกว่า “มาร” แต่ความจริงมันคือกิเลสต่างหาก จะเรียกว่า “กิเลส” มันกลัวจะเจ็บปวด เจ็บแสบใจมัน มันเลยบอกวิฆามารไป เพราะมารฝ่ายเทพมันมีใช้ใหม่ เทวดาฝ่ายมาร ว่าเป็นวิฆามาร เพราะมันเป็นประโยชน์ของโลกเขา มันยังช่วยกันได้ ยังเป็นประโยชน์กับเขาบ้าง เพราะว่ามันเป็นเหตุการ์ณเฉพาะหน้าเอาตัวรอดไป แต่นี่เราจะสู้กับกิเลส วิฆามารไป

จะนั่งที่ว่าเอาไว้ก่อน วิฆามาร หมายถึงว่า มันทำให้เราล้มไปนะ มันจะต่อต้านความคิดเรา มันจะทำให้เราล้มไป วิฆามาร เรามีใหม่ ในตัวเรานะ เพราะว่าปัญญางู ฟังนะ ปัญญาคือการชนะตัวเอง แต่ถ้าเป็นวิฆามาร ปัญญาเอาตัวรอดไป เอาตัวรอดไปชั่วคราวๆ ไป แต่ไม่รู้หรือว่ามันจะไปเจอทุกข์ข้างหน้า มันไม่ได้ชำระ มันเป็นการสะสมไว้

อย่างเช่นโรค ถ้าเรารักษาโรคหาย มันก็หมดเรื่อง รักษาโรคไม่หาย โรคมันหลบใน นี่เหมือนกัน หลบไปหลบมา วิฆามาร แล้วมันชนะจริงไหม? มันไม่ชนะจริง มันไม่สบายจริงหรือ แต่มันบอกว่าสบาย เราก็เชื่อมัน นั่งสมาธิอยู่ เริ่มต้นจะทำนี้แหละ มันก็เหยยให้ล้มแล้ว มีในตัวเรา นี่เขาเรียกว่า “กิเลส” ว่าไม่เคยเห็นกิเลส นี่ความคิดอย่างนี้เป็นกิเลส จำไว้เลย กิเลสหน้ามันเป็นอย่างไร กิเลสมันคืออยู่หลังความคิดเราไป เราคิดแล้วเราไม่รู้สึกตัว อันนั้นล่ะคือกิเลส คิดปั๊บทำเต็มที่เลย จะทำอะไรก็แล้วแต่ที่เอาความสะดวกของตัว นั้นนะกิเลส

การฝืนใจตัว คือการฝืนกิเลสนะ การฝืนใจตัวนะ ได้ฝืนใจตัวบ้างไหม พอจะฝืนใจตัวนี้มันบอกว่าเป็นเรา มันไม่กล้าฝืน เป็นเรา เราจะฝืนเราได้อย่างไร เราต้องอำนวยความสะดวกให้ตัวเอง นั้นล่ะกิเลส แต่มันไม่บอกว่ากิเลสเพราะอะไร เพราะเราไม่รู้เท่า เราเลยไม่เห็นหน้ากิเลสไป กิเลสมันอยู่หลังความคิดของเราอีกทีหนึ่ง นี่พระพุทธเจ้าสอนไว้อย่างนั้นนะ

พระพุทธเจ้านี้ทุกข์มาก ก่อนจะสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า เพราะการแสวงหา กิเลสนี้มันอยู่ลึกมาก อยู่หลังจากความคิดของเราทั้งหมดเลย แล้วไม่มีใครสามารถจะเห็นได้ ไม่มีใครสามารถจะเห็นได้หรืออก มันลึกกลับ มันอยู่ในหัวใจของเรา เราจะไปค้นหาทรัพย์สมบัติที่ไหน ค้นไปเกิดไม่เป็นของเราหรืออก มันเป็นของประจำโลกเขา

แต่ทรัพย์สมบัติภายในมีค่ามหาศาลเลย อยู่ที่ในหัวใจเรา อยู่ในหัวอกเรานี้ แล้วไม่มีใครค้นพบเพราะอะไร เพราะมันอยู่ข้างในแล้วความคิดมันอยู่เปลือกนอก ของอยู่เปลือกนอกจะเข้าไปหาของภพข้างในได้อย่างไร จะทำความสงบ จะเหาะเหินเดินฟ้าอย่างไรก็แล้วแต่ กิเลสมันซุกอยู่ใต้นั้น ซุกอยู่ได้ความสงบ ความรุ่มเย็นของใจนั้นละ นี่ฟังสิ ความรุ่มเย็นของใจ เพราะจิตสงบมันมีความรุ่มเย็น

ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้นี้ เขาสอนกันอยู่แล้วเรื่องความสงบ แล้วก็เหาะเหินเดินฟ้าด้วย ก่อนพุทธประวัติ ภาพเทวิลเหาะเหินเดินฟ้า ระลึกชาติได้ด้วย มีหลักฐานชัดๆ เลย แล้วทำไมเขาไม่สามารถเห็นกิเลสได้ละ

ทีนี้ถึงว่า ก่อนจะเป็นพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจะเอาสมบัตินี้มาประกาศนะ แล้ววางไว้ต่อหน้าเรานี้ ท่านค้นคว้า ทุกข์มาขนาดไหน สมบัติอันนี้มันถึงยิ่งใหญ่ เอาชีวิตเข้าแลก เอาชีวิตของท่านเข้าแลกเลยนะ แล้วแลกบ่อยๆ ด้วย แลกหลายหนเลย ตายก็แลกๆ กิเลสถึงได้ยอมแพ้ไป นี่จะพูดให้เห็นว่ากิเลสมันแก่ขนาดไหน

กิเลสของเราก็คือกิเลสของเรานะ กิเลสของคนอื่นก็เป็นกิเลสของคนอื่น ไม่ต้องไปมอเลย กิเลสของเรานี้แหละมันแก่ แก่ขนาดนั้นนะ ไม่มีทางจะมีอาวุธใดๆ จะต่อสู้มันได้ ไม่มีธรรมะของพระพุทธเจ้าเท่านั้น กิเลสนี้มันแข็งแรงแรงมาก ไม่มีทางจะสู้ได้ พระพุทธเจ้าถึงสอนว่าให้ขยันไว้ก่อนไง สู้ไม่ได้ให้ขยันไว้ก่อน โถมเข้าไปสู้ที่หน้าหงาย เพราะเราไม่สามารถทำลายเราได้ ยับยั้งไว้ไง ยับยั้งให้จิตสงบ ให้จิตตั้งมั่น จะได้เริ่มหันหน้ากลับมาองหาไอ้ศัตรูของเราไป

จากเริ่มต้นจะไปสู้เลยนี้ไม่มีทางหรอก มันเป็นไปไม่ได้ที่เราจะไปสู้กับข้าศึกที่ใหญ่โตขนาดที่ครอบ ๓ โลกธาตุ ฟังนะ ไม่ใช่โลกธาตุเดียว ไม่ใช่โลกมนุษย์นี่โลกเดียว ๓ โลกธาตุเลย เจ้าจักรวาลเลย กิเลสนี้มันเป็นเจ้าวัฏจักร ๓ โลก ๓ ภพ เพราะจิตเรามันก็หมุนอยู่ในนี้ มันใหญ่ขนาดนั้น เราถึงต้องได้ยับยั้งมันไว้ กดไว้ก่อน ให้ใช้ขันติ ให้ใช้ความอดทน อดทนไม่พูด อดทนไม่ทำ แต่เวลาอยากทำความเจริญรุ่งเรืองนี้ อยากจะชนะตัวเอง นี่ทำ

ความอยากที่ทำให้เราเพิ่มโทษอันนั้นเป็นวิฆาณ ความอยากในการชำระ ฟังสิ ความอยากในการชำระ ในการหน่วงเหนี่ยว ในการฝึกตน ในการตัดตน อันนี้เป็นมรรค เป็นมรรคคณะ เป็นอริยสัจใจ ทุกข์ อริยสัจใจ ทุกข์นี้เป็นความจริง สมุทัยอริยสัจใจ อันนี้เป็นสิ่งที่ต่อกันมาที่หลัง สมุทัย ความหลง ความเหนียวแน่นของมัน ความหยุดยั้ง นิโรธสัจจ มรรคสัจจ มันก็เป็นมรรค มรรค

ลัจ ความอยาก อยากในความเพียร อยากการชำระกิเลส อยากการต่อสู้ ต่อสู้กับกิเลสภายในใจของเรา

เราโถมเข้าไปทั้งตัว เราทำมันเต็มที่เลย แล้วเราก็มารู้ว่าเราทำงานมหาศาล เรานี้เป็นคนฉลาด เรานี้เป็นคนดี เรานี้เป็นคนที่กำลังหาญ เรานี้เป็นคนอดทน แล้วเราก็มารู้ว่าเราเพียรมหาศาลเลย แล้วเราได้อะไรขึ้นมา อ้าว! ตามตัวเอง ต้องตามตัวเองนะ อย่าไปถามคนอื่น ตามตัวเอง คุณก็มันเหมือนกับเราต้องการน้ำดื่ม แล้วเราก็มารู้ว่าเราไปหยอดในตู้ที่เขาขายน้ำ เหยียดหยอดเข้าไปหายไปเลย น้ำไม่ออกมา นี่การปฏิบัติของเราเป็นอย่างนี้ ทุ่มเข้าไปเท่าไรแล้วทำไมมันไม่ออกมาล่ะ ผลนะ จะฟังผลไป

โทรศัพท์ เห็นไหม หยอดเหยียดไป จะติดต่อกับธรรม ว่าอย่างนั้นเถอะ แล้วได้ไหม? กินเหยียดหมดเลย หยอดเข้าไปหายๆ ใสนี้ก็เหมือนกัน ทำแล้วจิตไม่สงบ ทำแล้วไม่รู้ว่ากิเลสอยู่ที่ไหน หยอดเข้าไปหายๆ เลยล่ะ ไม่ได้หยอดเข้าไปแล้วมันออกมานะ น้ำนี้ไหลออกมาเลย เย็นชื่นใจ กินแล้ว โอ้โฮ! สบายใจ นั่นนะเวลาภาวนาไป จิตสงบ มีความพอใจ มีความสุขอึดอึด นั่นล่ะๆ น้ำออกแล้ว หยอดเหยียดเข้าไป น้ำออกแล้ว หยอดความเพียรเข้าไปไป อย่าไปหยอดที่ไหนนะ หยอดที่กลางใจของตัวเอง หยอดลงที่กลางหัวใจ แล้วความอึดอึดที่ว่า ปิติธรรมไป ปิติสุข สุข ฟังสิ สุข

สุข เกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่เกิดขึ้นจากอารมณ์ เป็นสุขภายใน เป็นสุขนะ เป็นโสมนัส ความสุขใจไป เพราะเราพยายามให้ใจมันปล่อยาง มันก็มีความสุขชุ่มชื่นขึ้นมา เห็นไหม แล้วเวลาใช้ปัญญา คิดสิ ใช้ปัญญา เวลามีความสุขแล้วใช้ปัญญา เช่น มันฟังชานไป คิดไปแล้ว คิดออกไปทางโน้น คิดออกไปทางนี้ ใช้ปัญญาตัดสิ นั่นล่ะ เราก็หยอดเหยียดในโทรศัพท์ ติดต่อกับธรรมไป โทรศัพท์ โทรจิต ว่าอย่างนั้นเลย เพราะจิตมันเป็นธรรม

เวลาจิตมันสงบ จิตของคนนะ เราเป็นชาวพุทธ เรารู้ว่าธรรมะคืออะไร ธรรมะคือความอึดใจ เห็นไหม ธรรมะ ธรรม มันเป็นน้ำ น้ำดับกิเลส เวลาธรรมเป็นน้ำดับกิเลส เวลาใจมันสงบลง เพราะจิตเดิมแท้ของทุกคนมันต้องการความสุข ความธรรมอันนี้ เรานี้มันเคยเกิดเคยตายมา มหาศาล หัวใจนี้มันเคยผ่านความดีความชั่วมามาก การเกิดๆ ดับๆ นี้ มันเคยสูงๆ ต่ำๆ มันมีความสุขอยู่ในใจ

พอจิตนี้มันสงบ จิตนี้มันปล่อยาว ไม่มีใครไปครอบงำมันนะ นี่มันจะออกมา ธรรมมันจะเกิดใจ นี่แหละติดต่อธรรม ธรรมมันจะเกิด ใจมันสงบนี้เราสงสัยนะ มันจะเกิดเป็นภาษาไทย ภาษาบาลี เช่น เราสงสัยสิ่งใดๆ ก็แล้วแต่ พอจิตมันสงบมันจะตอบเอง

นี่อยู่ที่ไหน ครูบาอาจารย์บอกว่า เวลาอยู่ในป่านะ ฟังธรรมตลอดเวลา ฟังธรรมอย่างนี้ มันจะเกิดขึ้นจากภายใน ธรรมะมันจะเกิดตลอดเวลาเนาะ ถ้าจิตมันสงบ ถ้าปัญญาเราได้ใช้ ปัญญา ฟังดี ปัญญา คือการใคร่ครวญใจ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดี สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี การทำอย่างนี้ถูก การทำอย่างนี้ไม่ถูก มันจะเทียบไปเอง นี่คือการฝึกฝน

การติดต่อธรรม ติดต่อธรรมในหัวใจ ศึกษาเล่าเรียนภายนอก ศึกษาไปเกิด ศึกษาเล่าเรียนภายใน ศึกษาลงที่หัวใจของตัว ศึกษาเข้ามาที่ใจของตัว มันจะมีสิ่งที่ตอบออกมา ไม่มีวันที่สิ้นสุด เพราะการสะสมของภพชาตินี้ยาวไกลนัก สาวเข้าไปไม่มีต้นไม่มีปลาย สาวเข้าไปเกิด ไม่มีวันที่สิ้นสุด ธรรมมันจะออกมาไม่มีวันที่สิ้นสุด แล้วมันจะให้ความรู้รามหาศาลเลย แล้วรู้ภายใน ด้วย รู้แบบรู้จากต้นข้าว ต้นรากเหง้าเลย ไม่ใช่เรียนจากภายนอก

เรียนเข้ามาจากภายนอกเข้ามาเนาะ เพราะอะไร เพราะถ้าเราเรียนจากภายนอกเข้ามา จะใครสอนก็แล้วแต่ ความคิดในใจนี้มันมีความต่อต้านไว้ เรา เขามันจะแบ่งแยก มันจะแบ่งผิดแบ่งถูกใจ มันจะดิษฐ์ มันจะแบ่งเป็น ๒ มันจะล้งเลঙ্গสัย ความล้งเลঙ্গสัยนี้ ความไม่แน่นอนของใจมันจับไม่เต็มไม้เต็มมือ

แต่ถ้าเรารู้จากภายใน รู้ขึ้นมาจากความเห็นของเรา นี่แหละ อตตฺตา หิ อตตฺโต โน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตนจริงๆ มันจะเกิดขึ้นจากภายใน อันนั้นธรรมนะ ธรรมอันนี้เป็นธรรมอะไร? ธรรมอันนี้เป็นการตอบข้อสงสัย มันยังไม่ใช่ธรรมแท้ ธรรมแท้อยู่ที่ไหน? ธรรมแท้ ธรรมแท้ๆ อยู่ที่ใจ แต่ใจไม่ใช่ใจชนิดที่สงบเฉยๆ ใจสงบนี้ ธรรมอันนี้เป็นธรรมพินๆ พระพุทธเจ้ารู้ตรงไหน พระอรหันต์รู้ตรงไหน

พระอรหันต์นี้เรียนกายนะ และเรียนใจ เรียนกายและใจจบ เรียนตรงนี้ พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ สาวกทั้งหลาย เรียนกายและใจจบนะ ไม่ใช่เรียนแบบไม่จบ ถ้าเรียนกายกับใจนะ เรียนเป็นปกติแบบโลกเขา คุณิ หมอนะ หมอมันจะผ่าตัด ผ่าทั้งตัวเลย เขาผ่าหมด ร่างกายนี้เขารู้ไปหมดเลย นี่หมอนะ แล้วพอเป็นอะไรขึ้นมา แต่งตัวโก๋ด้วย มียศถาบรรดาศักดิ์ด้วย แต่หัวใจเขาก็ทุกข์ทั้ง

ดวงนั้นนะ เพราะมันเป็นวิชาชีพ มันไม่สามารถกระทบถึงหัวใจ เพราะมันไม่พิจารณาแบบมรรคของเราไป ไม่พิจารณาแบบศาสนาของเรา

เรียนใจ ถ้าเรียนใจแบบจิตแพทย์ เขารู้หมด เรื่องใจ เรื่องโรคของหัวใจ เขารู้หมด ทำไมเขาไม่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาละ เขาเรียนส่งออก เขาเรียนแบบโลกียะ เห็นไหม ต้องโลกียะ ต้องทำให้ใจนั้นสงบให้เป็นโลกุตตระ เห็นไหม ต้องทำใจให้สงบ แล้วหันใจกลับมา

ใจที่สงบแล้วนั้นเป็นแค่พื้นฐานจะเข้ามาศึกษา ศึกษาจากกิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในหัวใจ จิตสงบ จิตจะใสขนาดไหนก็แล้วแต่ ธรรมที่ว่าใสๆ นั้นนะ อันนั้น จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส ฟังสิ อุปกิเลสอยู่ที่จิตเดิมแท้ จิตที่ใสๆ นั้นละ กิเลสส่วนๆ เลย เพราะเขาเรียนแบบโลก เขาเรียนศึกษามา เขาเรียนเพื่อรู้ มันไม่จบ ถ้าจะเรียนให้จบต้องเรียนแบบพระพุทธเจ้า เรียนแบบสาวกที่เรียนมา ให้จิตนั้นสงบ มันก็ไม่เอาโลกนอกมาเทียบเป็น ๒ ถ้าเราเรียนแบบนั้นถือว่าผิดหรือถูก นักเรียนมาเรียน มันต้องผิดหรือถูก นี่เรียนนอก

เรียนใน เรียนให้จบ ว่าคนนี่เกิดมาจากอะไร? จิตปฏิสนธิ ปฏิสนธิจิตขนาดว่า ปฏิสนธิพร้อมกับกาละ เห็นไหม ใจของแม่ใจใหม่ เป็นกาละ ๓ อย่าง จนเกิดขึ้นเป็นมนุษย์ นั่นจิตปฏิสนธิระกับ อวิชชาปุจยา สงขารา จิตปฏิสนธิเกิดเป็นมนุษย์ นั่นนะจิตปฏิสนธิ อวิชชาความไม่รู้ถึงได้เกิด เพราะมันไม่รู้นี้ มันมาตามกรรม กรรมใสห้วมันมา ใสห้วจิตนี้แหละมา แล้วมาปฏิสนธิเกิดขึ้นในครรภ์ของมารดานั่นนะ นั่นละจิตปฏิสนธิ นั่นละมนุษย์เกิดแล้ว เกิดแล้วนะ

ในวินัย พระพุทธเจ้าสอนนะ ในวินัย พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้นะ การฆ่าคน ฆ่าที่ตรงไหน นั่นละ ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิขึ้นมา นั่นละเป็นคนแล้ว การฆ่าเริ่มตั้งแต่ตรงนั้น ที่ว่า ฆ่ามนุษย์ๆ ฆ่าตั้งแต่จิตปฏิสนธิเลย นั่นเกิดเพราะความไม่รู้ของมัน เห็นไหม แล้วถ้าจะดับ ตรงนี้ พระอรหันต์หรือพระพุทธเจ้ามารู้ตรงนี้ใจ รู้ตรงที่อวิชชามันสว่างมา มันดับปั๊บ มันจะไม่มาเกิดอีก นั่นรู้ใจใจดวงนั้นแล้วภายหลัง เรียนกายเรียนใจให้จบ แล้วเราเรียนจบใหม่ นี่แหละถึงว่าความสุขแท้ใจ

ทุกคนจะหาความสุขๆ นะ แล้วเข้าใจถึงได้วางหลักศาสนาไว้ นี่หันกลับมาดู ใจของตัว ธรรม ฟังธรรมไป เราไม่สามารถฟังธรรมของเราเองได้ ธรรมในหัวใจมันไม่เกิด นี่ธรรมข้างนอก ธรรมจากครูบาอาจารย์ แล้วมันอยู่ที่ไหน เราไม่มีกายมีใจหรือ เราก็มีกายมีใจใจใหม่ เราอยู่ในท่ามกลางของศาสนาไป ท่ามกลางเลยนะ ท่ามกลางของกึ่งพุทธกาล ท่ามกลางศาสนา กลางหมด

มัชฌิมานียคอดียมเลข ๒,๕๐๐ ปี ศาสนาเจริญรุ่งเรือง แล้วเราเกิดช่วงตรงพอดีเลย โอ้! วาสนามากนะ วาสนาของเรา แล้วการประพฤติปฏิบัติก็กำลังแรงเลย การประพฤติปฏิบัติ

ที่นี้มันต้องมีกำลังใจ มีแก่ใจ มีกำลังใจมันก็วางเป้าหมายดูใช่ไหม มีกำลังใจแล้วทำลงให้เป็นสัมมาสมาธิ ให้เป็นสัมมา สัมมาคือความถูกต้อง สัมมาสมาธินะ สมาธิเนื่องด้วยศีล มีศีลนะ มีศีลแล้วทำให้เกิด...ศีลเป็นรั้ว ใจมันพุ่งออกไปหมดใช่ไหม เอารั้วมาล้อม ศีลคือความปกติของใจ ใจฆ่าสัตว์ตัดชีวิตข้างนอก ใจลักทรัพย์นี่มันเป็นของหายากเกินไปสำหรับผู้ปฏิบัตินะ ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต การลักขโมยมา มันเป็นกายกรรม ศีลคือจิตที่ปกติใจ จิตที่ไม่ให้จิตออกไปเลย จิตที่ไม่ทุจริต จิตที่ไม่คิดเอาของใคร ไม่ลักของใคร

แม้แต่พระ เวลาพระออกไปบิณฑบาต เห็นไหม เวลาจิตมันแว็บออก สติพร้อมนะ เอ็ดเลยนะ “ไอ้มหาโจร ทำไมคิดออกไปอย่างนั้น เรื่องไม่ดีนะ” มันจะม้วนกลับมาเลยความคิด มันอายุถ้าสติพร้อม เราจะไม่ให้ความคิดเราออกเลย นั่นนะศีล พอจิตเป็นปกติ ปกติของศีล พอศีลปกติ ใจมัน...พอมันปกติแล้วก็เริ่มทำให้จิตใจมันสงบ มันก็สงบง่าย นั่นละสัมมาสมาธิ คือสมาธิที่ไม่เอาไปใช้ในทางที่ผิด มันเป็นศีลโดยปกติของมันแล้ว แล้วมันเป็นสมาธิลงไปอีก ถึงว่าเป็นสัมมาสมาธิใจ

ถ้ามีจิตสมาธิแล้ว พอมันสงบลงแล้ว มันไปออกนะ อย่างน้อยๆ ก็เช่น ไปดูโน่นดูนี่ อันนี้ก็ออกผิดแล้ว ขนาดผิดทางแล้วนะ แต่ที่ว่าขนาดมนต์ดำเขาเอาสมาธินี้ไปทำความผิดอีกก็มี มี ถึงว่าเป็นมีจิตสมาธิกับสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิมันถึงจะเกิดประโยชน์กับเราใจ เกิดประโยชน์กับเรานะ เราอยู่ที่ไหน ไปเกิดประโยชน์กับคนอื่นได้อย่างไร เพราะเกิดประโยชน์กับเรา พอจิตนี้สงบนะ ความสุขนี้ ๓-๔ ชั้นตอน ๓-๔ ชั้นนะ สุขจากการไม่ฟุ้งซ่าน

คนทำงานจนเหงื่อโซมกาย พักงานก็มีความสุขแล้ว จิตสงบมันไม่ฟุ้งซ่าน ความสงบนี้ความสุขอันหนึ่งแล้ว ความรุ่มเย็นของใจอีกอันหนึ่ง ความได้ลิ้มรสของสมาธิธรรมนี้อีกอันหนึ่ง ฟังสิ นั่นนะ สัมมาสมาธิมันก็ให้สุขขนาดนี้แล้ว แล้วมันเกิดขึ้นในท่ามกลางกายกับใจเราเท่านั้น เราไปตื่นอะไรกัน ทำไมยังไม่มีการเห็นไหม สัมมาสมาธินะ

มรรคในองค์ ๘ ความเห็นชอบ ความดำริชอบ งานชอบ ความเพียรชอบ การเลี้ยงชีวิตชอบ การเลี้ยงชีวิตภายนอก การเลี้ยงชีวิตภายใน การเลี้ยงชีวิต คนกินอาหารเข้าที่ปาก หัวใจกินอารมณ์เป็นอาหาร พอจิตเป็นสมาธิแล้ว จิตมันสงบแล้ว เอาอะไรเลี้ยงมันอีก นี่งานมันจะก้าวเดินไปก็

เพราะอย่างนี้ เพราะว่าจิตนี้มันต้องก้าวเดิน ความคิดความหมุนออกไป จิตนี้ กระแสมันจะหมุนไปตลอดเวลา มันมีภาวะ คือมีภพอยู่ที่ใจ จะสงบขนาดไหนมันก็มีภพอยู่ที่ใจ ฐานของความคิดมีมันส่งออกตลอดเวลา

คิดดีก็คิด คิดชั่วก็คิด คิดดีก็เป็นความสุขของตัวเอง คิดชั่วก็เอาความร้อนมาใส่ตัว คิดชั่วคือการไปกว้านไฟเข้ามาเผาในตัวเอง คิดดีก็อ่อนใจ พอใจ เย็นใจ เห็นใหม่ ธรรมชาติของมันต้องคิด เราเลี้ยงชีวิตด้วยอะไร? เลี้ยงชีวิต เลี้ยงวิญญาณ เลี้ยงด้วยอารมณ์ใช่ไหม ที่นี้พออารมณ์ การประคองใจ การประคองความคิด จะประคองไว้ได้อย่างไร นี่เลี้ยงชีวิตชอบ มีสติชอบ นี่มรรคคือองค์ ๘ หมุนไปสิ หมุนไป สติระลึกไว้ การศึกษากายและใจมันจะเข้ามาตรงนี้

หมอศึกษา ศึกษากันภายนอก เพราะเขาไม่ใช่มรรคองค์ ๘ เขาศึกษาโลกียะไง

ไอ้ที่เราเป็นโลกุตระแล้ว เพราะใจมันสงบเข้ามา มันมีศีลเข้ามา มันมีสมาธิเข้ามา มันเป็นมรรคเป็นองค์ ๘ มันเป็นมรรค มรรคปฏิบัติของพระพุทธเจ้า นี่มันจะหมุนเข้ามา นี่โลกุตระมันต่างกับโลกียะ ไอ้เรียนอย่างเขา เรียนไปเถิด แล้วพอเขาเรียนมา เขาก็ประดับปริญญากันนะ ๕ ใบ ๑๐ ใบ ประดับปริญญากัน

แต่ปริญญาของพระพุทธเจ้าละ โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล สกิทากามิมรรค สกิทากามิผล นะ อนาคตามิมรรค อนาคตามิผล เห็นใหม่ ดอกเตอร์ ๓ มหาอีกละ มันยังมีอรหัตตมรรค อรหัตตผล นั้นนะ แล้วไม่ต้องมีใครประทานให้ ปริญญานี้ไม่ต้องรับจากใคร มันจะสมุจเฉทปหานลงที่หัวใจ ลงไปที่หัวใจเลย ธรรมะนี่ยื่นให้ เป็นปัจเจกตั้ง รู้จำเพาะตน ธรรมะนี่ต่างหากเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทปริญญาให้หัวใจเรา

พระอรหันต์จะใส่มนุษย์อวกาศมาจากไหน พระอรหันต์ก็คนนี่แหละ แต่เรียนกายกับใจจบ ไม่ใช่เข้าใจนะ จบ ถ้าเรียนเข้าใจก็เรียนแบบหมอนั่นนะ เรียนเข้าใจ เข้าใจคือเข้าไปรู้เฉยๆ เข้าไปรู้แล้วต้องตีให้แตก เหตุเกิดจากอะไร อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญาณํ วิญญาณปจฺจยา นามรูปํ รูปนะ เกิดภพเกิดชาตินั้นนะ ไปเลี้ยงที่ไหน เราไปเลี้ยงที่นั่นได้อย่างไร ไอ้มันมันเป็นภพชาติออกไปแล้ว มันเป็นภพชาติออกไป

การชำระภพชาติไม่ใช่ชำระชาติข้างนอก ภพชาติเกิดที่ใจ ไม่ใช่ชาติไทยนะ ชาติไทย ชาติลาว ชาติพม่า นั่นเป็นสัญชาติข้างนอก เป็นสัญชาติในหนังสือ ภพชาติมันอยู่ที่หัวใจ นั่นคือตัวภพ

ชาติแท้ การชำระภพ ชำระชาติ ต้องลงชำระที่หัวใจ ตัวที่หัวใจนั้นนะ ตัววิชชานั้นล่ะคือตัวภพ ชาติใหญ่ ต้องลงที่ภพชาติตรงนี้

ถ้าใครไม่เห็นภพไม่เห็นชาติ ไม่รู้ชาติตรงกลางตรงนี้ จะไปรื้อภพชาติไม่ได้ เวลา รื้อภพ รื้อชาติ เห็นไหม รื้อชาติ รื้อภพ รื้อชาติ ชาติตรงไหน ชาติ...ชาติปี ทุกๆ นั้นนะอริยสังขมาลงที่ ทุกข์แล้ว นั่นล่ะชาติ มีความเกิดก็มีทุกข์ มีการเกิดก็มีทุกข์ มีปฏิสนธิจิตก็อวิชชานั้นล่ะ ถ้าอวิชชา คับ ปฏิสนธิจิตก็ไม่มี อวิชชาคับนะ อวิชชาเอาอะไรไปคับมัน? ต้องวิชาไปคับ

วิชาคืออะไร? วิชาในธรรมจักๆ อาโลโก อุทปาติ วิชา อุทปาติ ปัญญา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ มีวิชา มีญาณ ความสว่าง ความเข้าใจ วิชาเกิดจากตรงนี้ เกิดจากการใคร่ครวญของเราอยู่เนี่ย ปัญญาจะเกิดขึ้นจากการเราศึกษา ศึกษาลงที่หัวใจนะ ศึกษาลงที่กายกับใจนี้ ไม่ใช่ศึกษา ออกภายนอก การศึกษาออกภายนอก กิเลสมันใช้ วิชามาร การศึกษาออกเป็นวิชามาร วิชาของ ธรรมะ เพราะวิชาศึกษาออกไปแล้วมันไม่ได้อะไรขึ้นมา ได้แต่การเถียงกัน น้ำลายแตกฟองเฉยๆ

ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมจฺจลฺมตฺตมฺ

ธมฺมสากัจฉา ที่ตรงไหน? ธมฺมสากัจฉา ที่กิเลส ให้ธรรมะข่มกิเลสไว้ ให้ธรรมะเถียงกับ กิเลสในหัวใจของเราถึงจะเป็น ธมฺมสากัจฉา ที่ถูกต้อง ธมฺมสากัจฉา ของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ ธมฺมสากัจฉา ของพวกเราไง ธมฺมสากัจฉา มีแต่จะเถียงกันเฉยๆ ใจ เอาธรรมะมาพินกันหรือ ธรรม พระพุทธเจ้ารู้ไว้เพื่อไปเถียงกันหรือ แต่ทำไมไม่เอามาเถียงกับอวิชชาในหัวใจของตัว ต้องคับมัน สิ หันกลับมาดู นั่นล่ะปัญญามันจะหมุนไป ต้องปิดให้ได้นะ ปิดการไหลออกไปของวิชามาร วิชา มารมันจะยุให้ออกตลอด ยุออกไปแล้ว...

เรานะ ทำความเพียรมหาศาลเลย เหมือนเราคูดน้ำขึ้นมากักไว้ในฝาย แล้วมันพังทลาย ออกไปหมด น้ำไม่ได้ใช้อะไรเลย เป็นอย่างนั้นหรือ นี่เหมือนกัน พอเราถาวราน้ำขึ้นมาเกือบเป็น เกือบตาย อดส่ำหั่นกันนะ อดส่ำหั่นอาหาร อดส่ำหั่นทำความเพียร ๗ วัน ๘ วัน พอได้ความสงบ ขึ้นมา รู้ธรรมขึ้นมา ออกไปพูดกันแล้ว...หมด เก็บไว้สิ เก็บไว้ แหล่งน้ำนี้เก็บไว้เพื่อใช้ ประโยชน์ต่อไปข้างหน้า พอเราเก็บไว้มันก็มีความชุ่มเย็น แล้วพอเราทำต่อไปมันก็ง่ายขึ้น

แต่ถ้าเราใช้ออกไปหมดเลย เขาเรียกว่า “รักษาไว้ไม่เป็น” สมมติทำขึ้นมาเกือบเป็นเกือบ ตายนะ แล้วก็ปล่อยให้เสื่อมไป เสื่อม ธรรมชาติของมันก็เสื่อมอยู่แล้ว ธรรมชาติของมันเป็น

อนิจจังทั้งหมด สัพเพ ชมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายนี้เป็นอนัตตา มันต้องเคลื่อนไปตลอดเวลา แต่เราเห็นยวรั้งเอาไว้ด้วยสติเท่านั้น สติของเราระลึกอยู่ แล้วควบคุมอยู่ ความควบคุมอยู่ การรักษาอยู่ นั่นมีสติ มีการระลึกรู้ มีการใคร่ครวญ ลองดูสิ ที่พื้นฐานนี้ ลองดูสิที่สมบัติที่หามาได้ ก่อนจะหามาได้เราก็อ้วนชวย ก่อนจะหามาได้ เวลาหามาได้ การรักษา การปฏิบัติมันเป็นอย่างนั้น การปฏิบัติมันถึงก้าวเดินไป จากสมถกรรมฐานเป็นวิปัสสนากรรมฐาน

สมถะ คือการทำใจให้สงบ ต้องสงบก่อน ต้องสุขก่อน ต้องร่มเย็นก่อน ถึงจะมาทำงานของธรรม ความทุกข์ความเร่าร้อนเอามาเป็นปัญญาของธรรมได้อย่างไร ความทุกข์ ความเร่าร้อนมันเป็นความเร่าร้อน งานของธรรมมันเป็นงานของใจ เป็นงานที่ละเอียด ประณีต เป็นงานที่ใช้ศิลปะอย่างสูง การใช้ศิลปะอย่างสูงมันต้องใช้ผู้ที่นิ่งมโนล ใจที่เย็น ใจที่สงบ ใจที่มีความสุขแล้วมันถึงจะทำวิชชานี้ได้

กิเลสนี้มันเป็นยักษ์เป็นมารนะ กิเลสมันจะให้โทษมาก จะให้ความทุกข์มาก ลองเจอกิเลสสิ ลองเจอกิเลสดู...

...แต่ที่ว่ามันหยาบ มันให้โทษเป็นความหยาบไป แต่ตัวมันละเอียด ตัวของกิเลสนี้ละเอียดมากนะ แต่มันให้โทษเป็นความหยาบซ้ำ แต่ตัวมันละเอียด ตัวมันอ้อยสร้อยอยู่ในหัวใจ ถึงต้องใช้ความละเอียดเข้าไปหามันไป ถึงต้องสงบ เห็นไหม

การทำงานทั่วไป เขาใช้ร่างกายนี้ทำงานทั่วไป แต่การทำลายกิเลส ต้องนั่งให้ใจสงบ ให้กายสงบให้ใจสงบ แต่เดินจงกรม เวลาเดินจงกรมไป จริ่งอยู่ กายมันเคลื่อนไป แต่ใจมันสงบ เวลาเดินจงกรมนะ เวลากิเลสมันรุนแรง โอ้โฮ! อย่างกับวิ่งนะ ๗ วัน ๗ คืนนี้สู้กันไม่ได้ มี พระเคยทำมา ๗ วัน ๗ คืนนะ เดินได้ ๗ วัน ๗ คืนเลย ทำไมทำมาได้ แล้วข้างในนี้พันกันอย่างสงครามเกิด สงครามภายในมันเกิด มันมีงาน มีกรรม สงครามมันถึงเกิด

ความละเอียดภายในกับความละเอียดภายในมันต่อสู้กัน ใจร่างกายนี้เป็นแค่สนาม เป็นชัยภูมิไง เหมือนกับสนามฟุตบอล แล้วในหัวใจนี้ ระหว่างมรรคกับกิเลส เหมือนกับนักฟุตบอลคู่กัน ๒ ทีมแข่งฟุตบอลอยู่ในจิตของเรานั้นละ มันหมุนอยู่ได้ตลอดเวลาเลย มันหมุนไปตลอด ฟุตบอลลูกเดียวมันแข่งกัน มันเตะกัน อยู่อย่างนั้น ๗ วัน ๗ คืนนะ น้ำท่าไม่ต้องพูดถึง ทำไมทำได้...มี ทำมาแล้ว

นั่นนะ เราก็ต้องทำอย่างนั้น ก็เราเป็นชาวพุทธ

เวลาเรากล่าวถึงครูบาอาจารย์ เห็นใหม่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ก็ต้องเป็นที่พึ่งของเราดี เป็นเป้าหมายใหม่ เป็นแบบอย่าง เนติ แบบอย่างที่เราจะเดินตามไป เราเดินตาม ครูบาอาจารย์ไปข้างหน้า มีร่องมีรอยอยู่ให้เราเดินตามไป พอเราเดินตามไปๆ มีร่องรอย เราต้องถึงจุดนั้น

ทุกคนปรารถนาความสุข ทุกคนปรารถนาถึงจุดนั้นนะ แต่การกระทำมันถึงใหม่ ถ้าการกระทำไม่ถึง นั่นละ เราถึงต้องเอาแบบอย่าง พอมีแบบอย่าง มีร่องมีรอยไป ป่าเขามันรกชัฏ ถ้าเรามีร่องรอยเดินไป เราก็พอเดินได้ ครูบาอาจารย์เดินนำหน้าไปแล้ว มันก็มีไปใช้ใหม่ เรามาเดินตามนี้ ทางที่เดินตามมันง่ายกว่าทางที่เราไปบุกเบิกเอง ทางที่เราเดินตามอยู่แล้ว ฉะนั้น ท่านทุกซ์มาขนาดนั้น แต่เวลาให้ความสุขละ เวลากิเลสมันดับไปแล้ว เวลามันชนะตามขั้นตอนขึ้นมาละ

ว่าปัญญาถึงอยากได้ไง เราอยากได้ปัญญาภายใน

เวลาสงครามมันสงบแล้วมันเป็นไปโดยอัตโนมัติ สงครามสงบ สันติภาพมันต้องเกิดเอง แต่สงครามมันไม่สงบนะสิ มันเกิดสงครามนะ แล้วมันก็เลิก มันไม่ถึงกับรู้แพ้รู้ชนะ สงครามนี้มันถอยก่อน นี่ไงปฏิบัติครึ่งๆ กลางๆ ึ่ง ปฏิบัติได้ครึ่งหนึ่ง กับครึ่งๆ กลางๆ แล้วหยุดมาๆ มันไม่ถึงที่สุด สันติภาพมันเกิดขึ้นมาได้ ปัญญาถึงไม่มี ปัญญาในใจมันถึงไม่เกิดใจ

ถ้าสันติภาพ สงครามมันสงบ กิเลสมันแพ้ไปแล้ว ใอันนี้กิเลสไม่เคยแพ้ กิเลสไม่เคยแพ้เลย อย่างน้อยมันก็สงบตัวลง อย่างน้อยมันก็หลบหน้า พอจิตมันโล่ง มันสบาย เราก็พอใจ เห็นใหม่ มันแค่หลบซ่อนอยู่ แล้วพอเราถอยมามันก็ฮึกเหิมขึ้นมาสู้อีก

แต่ถ้าสงครามมันเกิดขึ้นจนมันราบไปหมด กิเลสมันตายต่อหน้าไปเลย ปัญญาตัวเอง สันติภาพเกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติเลย นี่ปัญญาของธรรม ประสิทธิ์ประสาทให้เลย ในหัวใจของเรา นั่นละ มันเป็นอิสระ

ธรรมะนี้เป็นของกลางนะ แล้วแต่มีใคร แล้วแต่ความสามารถของใครจะคว้ามาประดับใจ เป็นของกลาง ธรรมะนี้เป็นของกลาง ไม่มีใครเป็นเจ้าของ แต่การเข้านี้เข้าไม่เป็นกัน พระพุทธเจ้าถึงมาวางหลักไว้ไง พระพุทธเจ้าบอกว่า ธรรมะนี้เป็นของดั้งเดิม มีอยู่แล้ว เราตถาคตมารู้เท่านั้น มารู้มาเห็นตามความเป็นจริง ธรรมะนี้เป็นธรรมชาติอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา มันมีของ

มันอยู่อย่างนั้น เพียงแต่คนเข้าไม่ถึง จิตคนมันหยาบ ต่อไปคนจะหยาบไปเรื่อยๆ แล้วเข้าไม่ถึงๆ พอเข้าไม่ถึงก็ว่าไม่มี เราว่าอะไรก็ไม่มีในโลกนี้ ไม่มี ไม่มี เพราะเราไม่เคยเห็น

เราไปเห็นกับตาใน ทำไมจะมีไม่มี ตาในเข้าไปสัมผัสเอง พอเข้าไปสัมผัสมันก็ต้องมี แล้วมันจะต้องมีนะ มันมีจริงๆ มันมีอยู่แล้ว นี่ความละเอียดของใจใจ ถึงบอก โอ้โฮ! มันมีความสุขมากนะ สุขจากการชำระกิเลสเป็นขั้นๆ ไป อย่าว่าแต่สิ้นสุดไปเลย ขั้นๆ ไปเลย สุขจากการปล่อยวางมาเป็นขั้นๆ ไป สุข สุขมาก

ถ้าไม่สุขมาก พระพุทธเจ้าไม่โกหกนะ พระพุทธเจ้าโกหกเราหรือ ครูบาอาจารย์โกหกเราหรือ ไม่มีใครโกหก เป็นของจริง แต่กิเลสต่างหากโกหก กิเลสมันลึกลับเลสงสัย กิเลสในใจ กิเลสในใจเรามันลึกลับเอง พอถึงเล่มันก็ไขว้ไขว่ นวัตกรรมเกิดแล้ว นวัตกรรมในใจปิดกั้นสมาธิ นวัตกรรมนี้ มันทำให้เราเดินไปไม่ได้ เราก้าวเดินไปไม่ได้ เราจะชำระมัน เราจะฆ่ามันนะ มันขวางทางตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงที่สุด มันจะตายขนาดไหน มันจะโดนเราจะทำลายมันขนาดไหน มันจะขวางตลอด เพราะเป็นการต่อสู้ มันจะรักษาที่อยู่ของมัน มันจะรักษาบ้านของมัน มันจะรักษาจักรวาลของมันในใจใจ รักษาจักรวาลเลยนะ เพราะใจมันหมุนไป

ชีวิตมนุษย์นี้สั้นนัก ชีวิตมนุษย์นี้สั้นนักนะ อย่าชะล่าใจ

ใจ เวลามันละเอียด เวลาสู้กันนี้ละเอียด เพราะเราจะวิ่งเข้าหาธรรม เห็นไหม เป็นผู้ที่ตั้งเป้าแล้ว แต่เวลาใจมันหยาบ มันไม่เชื่อธรรมเลยนะ อย่าว่าแต่ปฏิบัติ มันไม่เชื่อด้วย แล้วเวลาปฏิบัติแล้ว พอปฏิบัติถึงจุดหนึ่ง เวลามาศึกษาถึงจุดหนึ่งว่า “เราก็ทำเต็มที่แล้ว เราได้ลองเต็มที่แล้ว” นี้วิฆามารมันจะเกิดนะ ถ้าจะไม่ได้ปฏิบัติเลยก็ว่า “เราเป็นคนมีปัญญา เราเป็นคนรุ่นใหม่ ปัญญาชนต้องเข้าไปทดลองก่อน ต้องศึกษาก่อนถึงจะเชื่อ” แล้วก็ทุ่มเต็มหัวใจเลย เต็มตัวเลยนี้ ก็ว่า “ลองแล้ว ไม่มีหรอก” เห็นไหม มันหลอกตั้งแต่จะเข้ามา แล้วพอทำเสร็จแล้วก็หลอกซ้ำอีกชั้นหนึ่งว่าไม่มี ว่าไม่ถึง ว่าเป็นไปไม่ได้ นี้วิฆามาร นี้ก็กิเลสอีกล่ะ

แล้วกิเลสอยู่ไหนล่ะ? ก็กิเลสใสหัวเรามา หัวใจนะ กิเลสมันใสหัวมาตลอด ถึงได้ไม่เห็นหน้ามันใจ ใจเท่านั้น ร่างกายเวลาทุกข์ เวลามันเจ็บปวดนัก อย่างเช่นอวัยวะเขาเปลี่ยนแปลงกันได้ ผ่าตัดหัวใจก็เป็นหัวใจก้อนเนื้อนะ แต่หัวใจถ้ามันผ่าตัดได้จริงๆ อย่างกับร่างกายนี้ เราก็จะผ่ากิเลสออกซะ ทำไมกิเลสมันผ่าไม่ได้ล่ะ เห็นไหม ถึงบอกไม่ได้ ธรรมอย่างเดียว

ในโลกนี้ไม่มี ถ้ากิเลสมันผ่กันแบบหมอนะ ใครไม่ยอมเอาหัวใจนี้ไปผ่า ผ่าให้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาไง อ้าว! กิเลสมันอยู่ตรงไหน เนื่อนมันออกๆ ให้มันบริสุทธิ์ซะ ก็วิชาธรรมนี้แหละ มรรคนี้แหละ มันประหัดมันประหาร มันสมุจเฉท มันตัด ถึงว่าเรียนจบต้องตัด รู้ทำไมไม่ได้รู้เท่าเข้าไปจิ้มมันไว้เฉยๆ...ตัด ต้องประหาร ประหารออกไปเลย นั่นวิชาธรรม วิชาที่จะสู้กับกิเลสไง วิชาที่จะต่อสู้ วิชาของผู้ที่จะพ้นจากทุกข์ มันมีแ่งให้เดินมากมาย มีแ่งนะ มีทางที่เราจะพลิกได้ ต้องพลิก พลิกตลอด อุบายอันเดิมใช้ไม่ได้

เช่น วันนี้เราปฏิบัติได้ผลมากเลย แล้วพรุ่งนี้ก็จะมาใช้อุบายเดิม มีการนะ เราเอาของเราไปเก็บไว้ แล้วขโมยมันเข้ามาลัก แล้วเราจะเอาของนี้ไปเก็บไว้ที่เก่าอีกไหม ถึงจะเก็บไว้ที่เก่า สิ่งที่เราจะเอาภาชนะไปเก็บ เราก็ต้องซ่อมแซมให้ดีกว่าก่อนถึงจะเก็บได้

อันนี้ก็เหมือนกัน วันนี้กิเลสมันแพ้วเรา มันสงบไป จิตเราถึงสงบ กิเลสนี้มันไม่ยอม ไม่มีทางหรอกที่กิเลสมันจะยอมง่ายๆ เราทำงานแบบว่ากิเลสมันสงบตัวลง ใจนี้มีความสุข แล้วพรุ่งนี้ก็ใช้อุบายอันเก่า โห! ก็เหมือนกับขโมยนั่นล่ะ กิเลสมันก็เปรียบเหมือนขโมย ของนี้เราจะเอาไปล่อไปวางให้มันเห็น มันก็เอาไปกินหมดนะสิ เราได้สมบัติมาชิ้นหนึ่งเราก็มีความสุข แล้วพอไปวางไว้ประเจิดประเจ้อก็หมด

เหมือนกันเลย อุบายในการปฏิบัติ ต้องพลิก ต้องใช้หลายเล่ห์หลายเหลี่ยมไง กิเลสมันฉลาดกว่าเรา แล้วมันก็ไสเรามา ทีนี้เราจะย้อนกลับไป ต้องใช้วิธีการ ใช้อุบาย ใช้วิธีการนะ ใช้วิธีการที่เราจะอย่างไรให้เราเพิ่มกำลังใจขึ้นมา ให้เราเพิ่มการปฏิบัติขึ้นมา ให้เพิ่มแล้วนะ เพิ่มแล้วยังต้องมีคติ มีความใคร่ครวญ สิ่งนี้ถูก สิ่งนี้ผิด สิ่งนี้ทำแล้วให้ความร่มเย็น สิ่งนี้ทำแล้วให้ความเร่าร้อน นั่นล่ะ ผลมันเป็นเพราะกิเลสล้วนๆ

สิ่งใดที่ทำงานมาแล้วเกิดความเร่าร้อน จำไว้เลย นั่นนะ กิเลสมันสั่งให้ทำ แต่เวลามันทำนะ เวลาเราจะทำอะไรก็แล้วแต่ เราเสียหน้า เรากลับมาแล้วจะไม่ได้ผล เรากลับไปหมด นี่เห็นไหม ทั้งๆ ที่มันยอมออกมาแล้ว ไสเราไปทำ เราทำแล้วนะ ไปทำด้วยความวิตกกังวลอีกด้วย

แต่ถ้าเป็นธรรมนี้ เราปล่อยวางให้หมดเลย งานอันประเสริฐ งานของเรา งานอันประเสริฐ ใด งานใดๆ ในโลกนี้ไม่ประเสริฐเท่ากับงานชำระกิเลส เพราะงานในโลกนี้ คนเกิดมาตายๆ ชับๆ ซ้อนๆ อยู่เนี่ย ไม่เคยมีใครทำงานในโลกนี้สำเร็จเลย ไม่มี ประเทศชาติไหนสร้างเสร็จแล้วให้มัน

เสร็จ ไม่มี มันต้องมีการซ่อมแซมกันอยู่ตลอดเวลา ชาตินั้นเจริญแล้วเดี๋ยวก็เสื่อมไป นิจจึงไปตลอด

มันเป็นอนิจจัง วัตถุมันคงที่ไม่มีหรอก แล้วใครมันจะสร้างให้สำเร็จ แม้แต่ตายไปแล้วนะ ไปเกิดเป็นเทวดา ก็ยัง ของที่เป็นทิพย์มันก็ยังเป็นอนิจจังอยู่ มันอยู่ในไตรลักษณ์ เวลาที่เราเป็นไตรลักษณ์ สิ่งนั้นเป็นไตรลักษณ์ๆ แต่เวลาความคิดนี้มันทำไมไม่เป็นนิจจัง ความคิดที่ฝังอยู่ในใจนี้ มันไม่เห็นเป็นไตรลักษณ์เลย

เวลาเกิดขึ้นมานี้ใหม่เอี่ยมๆ ตลอดนะ เวลาเกิดขึ้นมาให้ความทุกข์นะ เวลาเกิดให้ความสุขนี่นิดเดียว อะไรที่เป็นความสุขนี่แย็บๆ หน้อยเดียว เหมือนกับประกายไฟ แต่เวลาจิตมันเผาไหม้ โอ้โฮ! เปรี้ยวร้อนนะ นั่นนะผลของมันทั้งนั้น ผลของมันนะ ว่าผลของมันไม่ใช่ผลของเรา เพราะเราต้องการพ้นทุกข์

คำว่า “พ้นทุกข์” เวลาสิ้นแล้วจิตนี่เป็นผู้พ้น จิตนี่เป็นผู้พ้น ฉะนั้น จิตนี่ถึงเป็นผู้ที่มีความสุขใจ ประมัญ สุข สุขอย่างยิ่ง สุขไม่เจือด้วยสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ใช่สุขในโลกสมมุติ ไม่ใช่สุขแบบที่เรากินน้ำอ่อม ไม่ใช่สุขที่เราพอใจ สุขแบบนี้เป็นสุขเวทนา เวทนานี้เป็นสมมุติ สุขเวทนาคือสุขที่เราแสวงกันอยู่นี้ สุขที่ว่าคนนั้นชม ยกย่องสรรเสริญ โอ้โฮ! มีความสุขมาก เขาว่าเราดี เขาว่าเราเด่น นี่สุขเวทนา

โลกนี้สรรเสริญนะ โลกนี้ยกย่อง โลกนี้ยกให้ลอยไปเลย แล้วจิตนี้มันได้ลิ้มรสอย่างนั้น นั่นนะสุขแบบโลก แต่สุขแบบนี้ไม่ใช่สุขแบบสุขใจ ประมัญ สุข ไม่ใช่สุขแบบนี้ สุขแบบเมืองพอ สุขแบบมันเฉยๆ สุขแบบไม่มีใดๆ ไปเจือมันได้ไง สุขแบบอวกาศ ไม่ใช่สุขแบบอากาศ อากาศนี้ลมมันแปรปรวน สุขแบบอวกาศเลย อวกาศว่างหมด ไม่มีใดๆ ทั้งสิ้น แต่ความว่างนั้นไม่มีใดๆ ทั้งสิ้น แต่ทำไมจรดมันขึ้นไปในอวกาศได้ละ ความว่างนั้นมันก็เป็นประโยชน์ไง ความว่างนั้น...

หลวงปู่มั่นบอกใจ เลขศูนย์เต็ม ๑ เข้าไปก็เต็ม ๑๐ เต็ม ๕ ก็ ๕๐ เต็มเลขข้างหน้ามากเท่าไร มันก็เป็นเท่านั้น นี่ความว่างอันนั้นมันถึงเป็นประโยชน์ไง ความว่าง ความสุขอันนั้นมันถึงได้ว่าง มหาศาล เลขศูนย์เป็นเลขที่มีค่าที่สุด แต่เราไปว่าเลขอื่นมีค่าที่สุด เลขศูนย์เป็นเลขที่ไม่มี แต่ถ้าไม่มีเลขศูนย์ มันจะมาสวมมุติเป็นการเพิ่มค่ากันตรงไหน แต่พวกเราไม่มีเลขศูนย์สักคนหนึ่ง มีแต่ ๑ ถึง ๕ มีแต่พัวพันกัน

ความว่างนี้กดไว้ ไม่ใช่ว่างจริง ความว่างนี้กดไว้ ว่างจริง เพราะมันไม่มีกิเลส มันถึงว่างจริง ว่างกดไว้กับว่างจริงต่างกัน ว่างกดไว้ เห็นไหม สมานนั้นละกดไว้ มันเป็นความว่าง แต่มันว่าง เดียวก็ออกมารับรู้ มันก็เป็นอันเก่า เพราะเราไม่ได้ชำระกิเลส แต่ถ้าว่างจริงนี้มันขาดตั้งแต่ตอนนั้นนะ อย่างที่ว่าปฏิสนธิกับอวิชชานั้นละ มันจบตรงนั้นแล้ว พอมันจบตรงนั้น เรารู้วิชาเข้าไปฆ่าอวิชชาแล้ว พอมันจบแล้วไม่มีการปฏิสนธิอีก มันไม่มีการเกิดการดับ

พอไม่มีการเกิดการดับ เห็นไหม ไฟที่ไม่มีการเกิดการดับ พลังงานที่ไม่มีการเกิดการดับ เป็นพลังงานอันหนึ่ง แต่ไม่มีการเกิดการดับอีกแล้ว นั่นความว่างอันแท้มันเป็นอย่างนั้น แล้วเราจะเอาความว่างอะไรไปเทียบมันล่ะ

ว่างๆ ก็ว่ากันไปเรื่อย พอเราไปพูดอย่างนั้นเข้าว่าว่าง พอใจ เมืองพอ นั่นละมันทำให้เราไม่ก้าวเดิน เพราะมีเราพูด เราพูดว่าว่าง มันคนละอัน เพราะเราพูด กับความว่างเป็นอันหนึ่ง เราพูดเป็นอันหนึ่ง เป็น ๒ แล้ว แต่ถ้าเป็นความว่างจริง มันไม่มีใครพูดถึงมัน มันในตัวมันเอง มันรู้ในตัวมันเอง สิ่งที่เป็นสสารนั้นมันรู้ตัวมันเองต่างหาก มันมาสมมุติในโลกนี้ไม่ได้ มันจะมาพูดในภาษาโลกนี้ ไม่มีเลย ไม่มี อ้าปากก็เป็นผิดหมด นั่นละมันเกิดจาก...จิตนี้ เพราะมันเป็นความว่างที่รู้ ไอ้ที่ว่าเป็นวัตถุมันว่าง มันไม่รู้ตัวของมันเอง ถึงพิศดารอย่างนี้ไง มันถึงว่าเป็นค่าของศูนย์ ศูนย์แท้ใจ เห็นไหม

ว่างไปแล้วทำไมเป็นศูนย์ล่ะ แล้วทำไมไปต่ออย่างอื่นได้ล่ะ

เพราะต่อเป็นสมมุติ เวลาต่อมาอันนี้มาใช้ประโยชน์ไฉน

พระพุทธเจ้าพรรษาที่ ๖ สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว พอสำเร็จ พอวันวิสาขะ ตรัสรู้ นั่นละอวิชชากับปฏิสนธิหักกันตรงนั้น แล้วพระพุทธเจ้าเอาอะไรมาพูดนั่นนะ นั่นพระไตรปิฎกทั้งตู้ พระพุทธเจ้าพูดอะไรออกมา? ขณะที่เหลือนี้ไง ถึงได้ว่าเป็นอนุปาติเสสนิพพาน กับสอุปาทิเสสนิพพานไฉน ใช้ขันธ ๕ ใช้ธาตุ ๔ คือร่างกายของเรา กับขันธ ๕ นี้มันยังใช้ได้ ยังเป็นมณุษย์ธรรมดา เป็นมณุษย์ปกติอยู่ ใช้ประโยชน์ออกมา ถึงว่าเป็นกิริยาของธรรมไฉน ธรรมแท้ คือหัวใจของพระพุทธเจ้าที่สำเร็จแล้ว แล้วการกล่าวแสดงออกมานี้เป็นถนนหนทางให้เราเดินตามเข้าไปไฉน

วางถนนไว้ วางสนามบินไว้ให้เราร่อนลง เรายังเป็นเครื่องบิน เกิดเป็นมนุษย์นี้เหมือนเครื่องบินลำหนึ่ง แล้วหาที่จอดไม่ได้ หาที่ลงไม่เจอ พระพุทธเจ้าทำสนามบินไว้เต็ม กว้างขวางนะ

แต่มองไม่เห็น เห็นแต่ยอดเขา เห็นแต่ยอดไม้ เครื่องบินก็ลงเสียบยอดไม้ทั้งนั้นละ หากานบินไม่เจอ

ดูแผนที่อยู่ ดูอยู่แผนที่ ก็นี่ไงเปิดตำราดูอยู่ ตำราก็เป็นตำรา แผนที่ในหัวใจ ถ้าใจสัมผัส เวลาใจมันสงบ เวลาใจมันเยือกเย็น นั่นล่ะแผนที่ เขาเรียกว่าเริ่มเห็นลายใจ เริ่มเห็นเค้าโครงของแผนที่ เห็นเค้าโครงนะ เพราะว่าพอจิตมันสงบมันก็เหมือนกับเราจับกระดาษเปล่าขึ้นมาแผ่นหนึ่ง นั่นตัวแผนที่ จิตสงบนะ จิตนี้สงบ กระดาษเปล่า กระดาษขาวๆ คิดสิ คิด

จิตมันสงบแล้วมันมีความสุข มันก็เกียจ มันจะนอนอยู่อย่างนั้นละ ถ้าคนไม่ได้ออกพิจารณา ออกไปพิจารณา พิจารณาอะไร? ดูขั้นไหน ขั้น คือความคิด ความปรุง ความแต่ง ขั้น คือสัญญา ความคิดนี้จะเกิดขึ้นมาลอยๆ ไม่ได้ ความคิดนี้ต้องมีเหตุมันขึ้นมา พอมันขึ้นมาเราก็จับมันสิ ดูตัวไหนเป็นตัวสัญญา ตัวสัญญาตัวไหนเป็นตัวสัญญา ไอ้ตัวที่คิดนี้เป็นตัวสังขาร ขั้น ๕ นี้จะหมุนไปได้เพราะว่ากิเลสมันเล็กลง มีกิเลสอยู่นี้ยังมีบางเหนียวอยู่ พอบางเหนียวอยู่นี้มันจะหมุนไป ๑ รอบ หมุนไป ๑ รอบ ก็เป็น ๑ อารมณ์ เห็นใหม่ ๑ อารมณ์ เส้นหนึ่ง แผนที่ใจ

จากกระดาษเปล่าๆ มันจะเริ่มเป็นแผนที่แล้ว นี่เห็นแผนที่ เห็นแผนที่แล้วสนามบินอยู่ไหน สนามบินอยู่ที่ไหน ก็เห็นแผนที่แล้วก็เดินตามใจใหม่ เดินตามแผนที่ภายใน ใจสิ อ่านแผนที่ให้ออก แผนที่นี้อ่านให้ออก ถ้าเราดูตัวไหนเป็นตัวปรุง ตัวที่เป็นความคิด แล้วตัวไหนเป็นความรู้สึก เวทนา เวทนาในอารมณ์เดียวกันนี้แหละ ในอารมณ์เรา เวลาเราคิดดีคิดชั่ว มันพร้อม ขั้น ๕ นี้พร้อมอยู่แล้ว มันเจือด้วยขั้น ๕ นี้ แล้ววิญญาณรับรู้มันสอดไปตลอด มันสอดไปตลอด

ขั้น ๕ นี้เป็นแค่ธรรมชาติของขั้น ๕ “ธาตุ ๔ ขั้น ๕” มันเป็นธรรมชาติที่ว่าเกิดขึ้นมา มันเป็น มีอยู่แล้ว แต่ถ้าชำระกิเลสจนเกลี้ยง จนสะอาดไป ขั้น ๕ อย่างที่พระพุทธเจ้า ที่ว่าสำเร็จแล้ว ก็ใช้ขั้น ๕ นี้เป็นประโยชน์ไง ขั้น ๕ นี้จึงเป็น เอาขั้น ๕ นี้ที่สะอาดแล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์ แต่เราก็มีขั้น ๕ แต่เราใช้ประโยชน์มันไม่ได้ เพราะมันมีกิเลส กิเลสเป็นเจ้าของใช้แทน กิเลสมันใช้ขั้น ๕ แทน แต่พระพุทธเจ้าใช้ขั้น ๕ เป็นประโยชน์

เราโดนกิเลสใช้ขั้น ๕ แล้วเราก็หมุนไป เพราะเราอยู่ได้ขั้น ๕ นั้น ก็ไม่เห็นสนามบินในเอามาใคร่ครวญกันนะ เอามาใคร่ครวญแล้วดู นี่คือวิปัสสนา

ชั้น ๕ นะ มันยังมีชั้น ๕ นอก ชั้น ๕ ใน ชั้น ๕ ในชั้น ๕ เป็นชั้นเป็นชั้นเข้าไปถึงว่าปริญญามีหลายใบ ปริญญานี้มีหลายใบ สุขนี้มีหลายชั้นหลายตอน ถึงว่าศาสนาพุทธเรานี้ ประเสริฐ ศาสนาพุทธเราที่ วางไว้ มีหมดนะ จะเอาอะไรล่ะ จะเอาสมบัติ เอาชั้นตอนไหน จะเอาสินค้าชนิดใด ความเพียรเราขนาดไหน ความเพียรแบบเล็กๆ นี้ ความเพียรแบบเล็กๆ เล่นขายของกัน ทำหยอกๆ แหยกๆ ใจ ก็ได้กิริยาธรรม ตายแล้วก็ได้เกิดบนสวรรค์ ว่าอย่างนั้นเถอะ อุตส่าห์มาทำความเพียรกัน นี้เล็กๆ เล่นขายของ

ความเพียรของผู้ชำระกิเลสดี ครูบาอาจารย์อยู่ในป่า ๓ เดือน ๔ เดือน ไม่ต้องกินข้าว แล้วพอว่าอย่างนั้นก็ว่า “โอ๊ย! รุนแรงไปๆ” มันจะรุนแรงไปไหน เวลากิเลสมันรุนแรงไม่พุดถึงมันละ สิ่งใดที่ไฟปามันลุก เอาน้ำขันเดียวไปดับมันหรือ ไฟมันมาขนาดนั้น เดียวนี้ไฟปามันลุก เขาเอาเครื่องบินไปพ่นใส่เลย น้ำยาเคมีฉีดเข้าไป

กิเลสเวลามันออกมานะ อย่างพวกเราที่พวกเริ่มต้น มันรุนแรงมากแล้วก็เอาน้ำขันหนึ่งไปดับมัน เขามา ๔-๕ คน มารังแกนะ ไม่มีอาวุธอะไรไปสู้เขาเลย นี่เวลากิเลสออกมา ให้เปรียบเทียบเป็นแบบนี้ เวลาอารมณ์รุนแรงนี้ให้คิดอย่างนั้น เราจะได้มีการต่อสู้ใจ ถ้าเราไม่มีการต่อสู้เลย แล้วเมื่อไหร่จะได้เห็นหน้ากิเลส เวลามันมานี่วิ่งหนีกรูดๆ เลยนะ แล้วก็ว่าเราคิดถูกเสียด้วย เราเป็นปัญญาชน เรานี้รู้ดีกว่า โอ๊ย! เอาตัวรอดได้...มารทั้งนั้น

พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้เป็นนักหลบนะ พระพุทธเจ้าสอนให้แก่นักรบ เป็นบุรุษ อาชาไนย เป็นผู้เข้มแข็ง เป็นผู้ต่อสู้ ใหม่นี้ว่าเป็นปัญญาชน อะไรมาหลบๆ แล้วก็ว่าฉันมีปัญญามาก ฉันสามารถเอาตัวรอดได้ ฉันเป็นคนเก่ง นักหลบไม่ใช่นักรบ ถ้าไม่ใช่นักรบแล้วจะไปชนะได้อย่างไร ก็ไม่เคยรบสักทีหนึ่ง ถ้าคนไม่เคยรบเลยจะเอาอะไรไปชนะ คนชนะต้องรบใช้ไหม

ไม่เคยลงแข่งขันกีฬาใดๆ เลย แต่บอกฉันได้เหรียญทองมา จะเอาเหรียญทองมาก็ต้อง... โอ๊ย! กว่าจะลงแข่งขัน ฝึกซ้อมนี้ ต้องซ้อม ต้องจับเวลาให้ได้ที่แล้วถึงลงไปแข่งขัน แข่งกับอะไร? แข่งกับกิเลสใจ กิเลสมันพาให้เลิก กิเลสพาให้ท้อถอย กิเลสพาให้ไม่ทำ กลัว กลัวทำไปแล้วเสียเปล่า เวลาจะมาปฏิบัตินี้สู้ไปทำมาหากินเสียดีกว่า หาเงินหาทองมาสะสมไว้ให้มันเป็นโทษต่อไป

ถ้าไม่มีธรรมเป็นอย่างนั้นจริงๆ นะ ถ้าไม่มีธรรมในหัวใจ

ถ้ามีกรรมในหัวใจนะ หัวใจนี้เป็นกรรม หัวใจนี้เป็นประโยชน์แล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้จะเป็นประโยชน์ทุกชั้น ถ้าหัวใจนี้เป็นโทษอยู่นะ ของที่หามานี้มันให้โทษกับหัวใจ

พระไตรปิฎกว่าไว้ ตายไปแล้วก็ไปเกิดเป็นปุโสสมเฝ้าทรัพย์ เป็นจิ้งจก ตู๊กแก เต็มไปหมดนะ มากมายเลย โตเทยยพราหมณ์ พระพุทธเจ้าบอกเลย “โตนเทยยพราหมณ์ เธอเกิดเป็นมนุษย์ เธอก็ไม่เคยให้ทานเลย ตายไปเกิดเป็นหมายังมาเห่าพระพุทธเจ้าอีกหรือ” นี่ในพระไตรปิฎกเปิดดูเลย จนลูกชายโกรธมาก ลองกันเลยนะ คนใช้ไคยีน ไปบอกเจ้านายว่าพระพุทธเจ้าพูดอย่างนั้น มาเลยต้องไปหาพระพุทธเจ้า “พูดอย่างนั้นจริงหรือ”

“จริง”

แล้วลองกันนะ โตนเทยยพราหมณ์เพิ่งตาย เกิดชาตินี้ เพิ่งตายไปแล้วเกิดเป็นหมา ยังนึกอยู่พอพระพุทธเจ้าว่านี่สลัดใจ จะกลับไปนอนอยู่ที่เตาไฟ ให้กลับไปเลี้ยงอาหารให้ดีแล้วปลอบเลย ว่า “พอๆ สมบัติซ่อนไว้ไหน”

ทำตามพระพุทธเจ้าพูดนะ ลูกชายโตนเทยยพราหมณ์ หมานี้ก็ไปขี้เลยนะ มันสลัดใจไป เพราะทองคำที่ฝังไว้ ความผูกของใจ มันมาเกิดตรงนั้นนะ นั่นละหาเงิน

พอจะปฏิบัติก็จะหาเงินหาทองมา แล้วตายไปเกิดมาแล้วก็มาเฝ้า มันให้โทษถึงกับ ๒ ชาตินะ ไม่ใช่ชาติเดียว ชาติที่หามาก็ทุกข์แล้ว ตายไปยังต้องมาเกิดเป็นหมาเฝ้ามันอีก โตนเทยยพราหมณ์นั่นนะ แล้วเราจะเป็นอะไร

เราไม่ต้องไปทำอย่างนั้น เราเอาชาตินี้ให้สิ้น ชาติปัจจุบันนี้ ปัจจุบันที่ทำอยู่นี้ ปัจจุบันกรรม ปัจจุบันจิต อดีตอนาคตให้ผลรามา ระหว่างท่ามกลางมัชฌิมาปฏิบัติทาที่เกิดท่ามกลาง พระพุทธศาสนาแล้วก็ท่ามกลางถึงพุทธกาลด้วย ท่ามกลางทั้งหมดเลย ท่ามกลางในปัจจุบันนี้ ปัจจุบันที่นั่งอยู่นี้ ปัจจุบันที่กำลังกำหนดจิตใจให้ลงอยู่นี้ ให้มันทะลุลงเดี๋ยวนี้เลย ให้มันดิ่งลงอยู่กลางหัวใจ ให้มันดิ่งลงไป พอมันดิ่งลงไปแล้ว เห็นไหม นี่แหละบัวบานใจ

เห็นไหม ระเบิดนิวเคลียร์มันระเบิดขึ้นมาเป็นดอกเห็ดขึ้นมา หัวใจที่สงบแล้ว ความชุ่มชื้น มันจะเป็นแบบนี้เลย มันบานกลางใจ มันบานท่ามกลางหัวใจ หัวใจหัวใจจิตใจ หัวใจถึงมีค่า หัวใจของเราถึงมีค่า หัวใจพุทธะไง พุทธะมีอยู่ท่ามกลางของผู้ที่มีชีวิตทุกคน พุทธะคือผู้รู้ ผู้รู้คือหัวใจ พุทธะคือจิต พุทธะ ชาติของรู้ใจ ชาติของความรู้ พุทธะ...แล้วใครไม่มี

พุทธะก็พระพุทธเจ้า เราเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้าใช่ไหม เราต้องการไผ่หา เราอยากเห็นน้ำ เราอยากจะทำพระพุทธเจ้า อุบัติจากหัวใจของตัวเท่ากับอุบัติจากพระพุทธเจ้า ค้นหาหัวใจของตัวเองก็ค้นพระพุทธเจ้าเจอใจ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ตถาคตนั่งท่ามกลางหัวใจของทุกๆ คน แต่ไม่มีใครเห็น ไม่มีใครเคยอุบัติจากหัวใจของตัวเองได้ มีแต่ให้กิเลสมันไสๆ ไปตลอดเวลา

มันไม่น่าไปน้อยใจกับคนอื่นเลย ไม่น่าไปน้อยใจกับใครทั้งสิ้น เพราะพุทธะที่อยู่ท่ามกลางหัวใจเรา พุทธะนี้ ถ้าเราไม่มีก็ตายสิ คนตายแล้วไม่มีพุทธะ คนตายเท่านั้นถึงจะไม่มีความรู้สึก พุทธะคือหัวใจ คือผู้รู้นี้แหละ ผู้รู้ก็คือจิตวิญญาณนี้แหละ เห็นไหม

พระพุทธเจ้าถึงบอกใจ พระพุทธเจ้าว่าไว้ในพระไตรปิฎกอีกเล่ม มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้มากมาย กัปนี้ก็ ๕ องค์ เห็นไหม มาเรื่อยๆ พระพุทธเจ้าไม่ใช่ว่าพระพุทธเจ้าเราองค์เดียวแล้วหมด ไม่มี...

...เป็น หัวใจเราก็เป็น จิตนี้มันเป็น ถ้ามันคิดคิดมันก็เป็นพุทธะ คิดไม่คิดมันก็เทวทัตนั่นล่ะ แล้วเทวทัตข้างนอกไม่เกี่ยวนะ เทวทัตในหัวใจเรานะ เพราะมันทำลายหัวใจเราไป พุทธะคือพระพุทธเจ้า ความคิดที่ออกไปนี่เป็นเทวทัตที่ทำลายหัวใจ

ถ้าความคิดดีละ พระสารีบุตร คิดดีนี้ ช่วยพุทธะนี้ให้ฟื้นออกมา ช่วยพุทธะนี้ให้โผล่ขึ้นมา ใจ ลูกศิษย์พระพุทธเจ้า นี้อุบัติจากใจของตัว อุบัติจากพุทธะขึ้นมา ด้วยปัญญาของพระสารีบุตร เทียบอย่างนั้นนะ

ในเมื่อเราไม่มีปัญญา ในเมื่อเราช่วยตัวเองไม่ได้เลย อาศัยครูบาอาจารย์ อาศัยทุกๆ อย่าง เพื่อจะตะเกียกตะกายเอาตัวรอด อาศัยทั้งหมด ปัญญา อันนี้เรียกว่า ปัญญา ปัญญาในการเอาตัวรอดไป เอาตัวนี้ให้ฟื้นขึ้นมา ฟื้นจากใคร? ฟื้นจากเงื้อมมือกิเลส พอฟื้นขึ้นมาก็นั่งอยู่ที่เก่านั้นล่ะ

คนคนเดิม คนนี้คนปกติ คนนี้คนธรรมดา เป็นคนคนเดิม แต่หัวใจที่ฟื้น ประเสริฐตรงนั้นนะ ประเสริฐจากข้างใน นี่ดีใน ดีแท้ พอมันเข้าใจตรงนี้ พอมันฟื้นจากภายในนะ อ้อหืม! มันไม่คิดนี้ ไม่คิดในรูป ไม่คิดในรส ไม่คิดในกลิ่น ไม่คิดในเสียง ไม่คิดหมด ใจพวกนั้นเป็นแค่เครื่องอยู่อาศัย มันก็ไม่คิดในกายเราใช่ไหม มันจะเกิด มันจะดับ มันจะตายเมื่อไหร่ ก็สบายมาก ไม่ต้องมาทุกข์ร้อนหมด

นี่มันยึดทั้งกายเลยนะ กายนี้ ความเจ็บ ความปวดทุกอย่าง นี่เป็นเลย แต่ถ้าจิตมันมีหลักยึด สิ่งใดชำระก็ชำระไปสิ สิ่งที่ดีอยู่ทั้งตัว กลัวอะไร ถ้าใจที่มีหลักกับใจที่ไม่มีหลักมันต่างกัน มหาศาลเลย ใจที่ไม่มีหลัก พอมันมีอะไรเกิดขึ้น มันจะทุกข์ร้อนไป ตามเขาไป ร่างกายนี้แค่เจ็บ นิ้ว เจ็บเล็บ มันวิ่งไปแล้ว มันรับรู้แล้ว แล้วปวดทรมันทูรายนะ

แต่ถ้าใจที่มีหลักนะ สิ่งที่เจ็บปวดเล็กน้อยก็คุ้มมัน เพราะจิตมันหดมาได้ บ้านทั้งหลัง เห็นไหม บ้านทั้งหลังเราจะไปอยู่ตรงไหนละ ชั้นบนก็อยู่ได้ ชั้นล่างก็อยู่ได้ ห้องนั้นก็อยู่ได้ ห้องครัวก็อยู่ได้ อยู่ได้หมด

นี่ก็เหมือนกัน ร่างกายนี้ทั้งร่างกาย เราอยู่ได้หมด อาศัยได้หมด แขนเสียหรือ แขนเสีย เปลี่ยนมันยังได้เลย นี่ก็คือว่า มันไม่ทุกข์ไม่ร้อน มันก็ไม่เพิ่มให้ความทุกข์กับใจเรา ร่างกายนี้มันแปรสภาพตามปกติ แต่ถ้าหัวใจไปเสริม หัวใจที่ไม่มีหลักเกณฑ์มันจะเสริม มันจะทำให้ร่างกายนี้ เจ็บเข้าไป ๒ เท่า มันจะเสริมให้ทุกข์ร้อน

แต่ถ้าหัวใจที่มีหลักนะ ร่างกายนี้มันก็เสื่อมสภาพตามปกติมันละ แต่หัวใจจะไม่ให้ค่ากับมัน แล้วมันมาทับหัวใจไม่ได้ด้วย

แต่ถ้าไม่มีหลักนะ ๒ อย่างนี้มันสัมพันธ์กันไป ทั้งหัวใจก็ตื่นเต้นตกใจ ตกตื่นนะ ตื่นเต้นไปกับร่างกาย ร่างกายนี้ หัวใจนี้ ความเครียดมันไปเสริม เลือดมันฉีดรุนแรง แผลมันก็จะใหญ่โตไปเรื่อย เห็นไหม ถ้าไม่มีหลักนี้มันผิดๆ ให้โทษทั้งหมด ถ้ามีหลักนะ ถูกๆ ให้ผลทั้งหมด ฟังสิ

นี่ศาสนาของเรา เราเป็นชาวพุทธ พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เห็นไหม พระพุทธเจ้าฝากเอาไว้แล้ว ฝากให้เราด้วย แล้วเราก็เป็นคนที่ว่า หู ตา เปิดแล้วไง เป็นผู้ที่หูตาสว่าง

ทั้งๆ ที่พระพุทธเจ้าก็ฝากไว้ แล้วก็เป็นคนที่ยวนขวายด้วย วิ่งเข้าหาด้วย รักษาศาสนาไว้ อย่างหนึ่ง แล้วจะล้มรสของธรรมอีกอย่างหนึ่ง รักษาศาสนาก็รักษาไว้ คำสอน แนวประเพณี วัฒนธรรม รักษาไว้ นี่ศาสนาของเรา แล้วเข้าไปล้มรส ใจนี้เข้าไปล้มรสอีกด้วย นี่ชาวพุทธแท้ ได้ทั้งอารมณ์เครื่องอยู่อาศัย ได้ทั้งหัวใจที่เข้าไปสัมผัส สัมผัสธรรมก็มีความสุข สัมผัสธรรมสัมผัสไปเรื่อย ใจสัมผัสเข้าไปเรื่อย ยกสูงขึ้นไปเรื่อยๆ

ผลไม้วลามันเกิดขึ้นมา มันยังเริ่มตั้งเป็นผล เริ่มอ่อน เริ่มแก่ เริ่มสุกให้ผล การปฏิบัติเราไม่อย่างนั้นบ้างเลยหรือ เริ่มจากเริ่มปฏิบัติ แล้วก็ทรงอยู่ให้ได้ ให้มันแก่ไปหน้า ให้ผลเกิดขึ้นมาจากใจใจ ผลไม้อย่างนี้เป็นไปโดยธรรมชาติของมันเลย นี่หัวใจของเรา แล้วเราบีบบังคับอยู่ เราใส่อยู่เข้าไปในท่ามกลางของการประพฤติปฏิบัติ ฟังสิ ทำไมเราไม่ทำให้เป็นอย่างนั้นล่ะ หัวใจของเราเอง ก็เวลาเงินทองหามาดี ของเรา เราจับไว้ รักษาไว้อย่างดี เงินทองข้างนอกยังต้องรักษาไว้อย่างดีกลัวจะหาย

แต่หัวใจที่เราจะทำขึ้นมาแล้วมันเป็นทิพย์ มันเป็นอริยทรัพย์ภายใน ไม่มีใครจะมาแบ่งผลประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้นเลย ครูบาอาจารย์ก็ไม่มาแบ่งผลประโยชน์ของใคร ใครหาได้ทำอะไรเป็นของคนนั้นเลย ไม่ต้องไปแบ่งมรดก ไม่ต้องไปแบ่งให้ใคร ไม่ต้อง ไม่ต้อง เป็นสมบัติของบุคคลคนที่ปฏิบัติขึ้นมาทั้งนั้น ผู้ใดปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม ผู้นั้นได้ลิ้มรสของธรรม แล้วผู้นั้นเป็นผู้ส่วยผลของธรรมนั้น เสวย ฟังสิ เสวยสุขขัง ไม่ใช่ส่วยทุกข์

ธรรมะที่ละเอียด เห็นไหม เสวยสุข ต้องเสวย อย่าไปคิดว่าสุขจะไม่เอา เสวยไปก่อน เพราะเป็นทางเดิน ถึงที่สุดของมันแล้วถึงไม่เสวย ไม่เสวยขัง เวทานานี้ไม่เสวย เวทานานี้ไม่มีกับหัวใจ มันรู้ อันนี้ไฟ ใครจะไปเอา จับเข้าไปร้อนนี้มันไม่เสวย ถึงจุดแล้วมันสวดทั้งหมดเลย เพียงแต่ว่าเหลือเศษส่วน สอุปาทิสถนิพพาน ก็ใช้ประโยชน์กันไป ใช้ประโยชน์เพื่อประโยชน์ เป็นประโยชน์ทั้งหมด ถ้าใช้เพื่อประโยชน์แล้วนะ แต่ถึงจุดแล้วมันสลัดเลย สลัด!

แต่เราไม่ใช่อย่างนั้นนะสิ เราสลัดไม่ออก เพราะมันตายไปพร้อมกับเรา ของทุกอย่างมันฝังอยู่ที่ใจ แล้วพอตาย ใจมันไปพร้อมเลย นี่กรรมดี กรรมชั่ว ถึงได้ต้องให้พยายามขัง พยายามปฏิบัติอยู่นี่ขัง ให้พร้อมตั้งแต่นี้ ให้พร้อมเดี๋ยวนี้ ให้ตายก่อนตาย ให้กิเลสมันตายก่อน พอกิเลสมันตายก่อน มันก็ตามหาเราไม่เจอ ถ้ามันไม่ตายก่อนนะ เราตายนี้มันหัวเราะแล้ว มันขี้ไปเลย ถ้ามันตายก่อน พอเราไปนี้ไม่มีเจ้านาย เห็นไหม ไม่มีเจ้านาย เพราะมันเป็นเศษเท่านั้นเอง มันไม่เสวยแล้ว มันไม่เสวย มันรู้ขัง

แต่นี้ไม่ใช่คำว่า เสวย ไม่เสวยสิ ถ้าจิตไม่เห็น มันไม่ใช่เสวยไม่เสวยหรือก มันเป็นอันเดียวกัน น้ำที่ใสสีแดง มันเป็นสีแดงอยู่อย่างนั้น เราก็รู้อยู่น้ำนี้เดิมสี แต่เราเอาสีออกจากน้ำไม่ได้ แต่ผู้ปฏิบัติแล้ว ชั้น ๕ น้ำมันเหมือนกับน้ำ สีแดงนั้นคือกิเลส มันแยกออกไปแล้วตั้งแต่ขณะปฏิบัติ ขณะที่มันสมุจเฉท ทำไมจะแยกไม่ได้ ฉะนั้น เวลาตายไป น้ำก็เป็นน้ำ สีแดงก็แยกออกไป

ติ แต่ถ้าเป็นปุถุชนนะ เวลาตาย สีแดงกับน้ำนี่เป็นอันเดียวกัน แล้วก็ตายไปพร้อมกัน พร้อมกับเวรกับกรรม

แต่ถ้าผู้ที่สิ้นแล้วไม่อย่างนั้น มันแยกสีกับน้ำออกมาตั้งแต่ขณะสิ้น เวลามันสลัดออกไปแล้ว น้ำถึงได้สะอาดใจ น้ำนี้ใส เป็นน้ำสะอาด ทั้งๆ ที่ว่า ปกติเป็นมนุษย์นี่ สีก็เหมือนกับร่างกายนี้แหละ เวลาเป็นมนุษย์นี่สีแดงกับน้ำก็อยู่ด้วยกัน แต่ตายตุม สลัดพรวด! น้ำนี้เป็นน้ำฝน น้ำที่ใสสะอาด สีแดงนี้ทิ้งไปแล้ว

แต่ถ้าเป็นอย่างพวกนักปฏิบัติเรานี้ โอ้! ตายไปพร้อมกัน อย่างว่าละ กิเลสมันชี้หัวออกไปเลย มันใสต่อไป นี่โลกธาตุทั้ง ๓ ใจ วัฏฏะใจ วัฏฏะเป็นที่อยู่ต่อไป สะพานมันทอดไปข้างหน้าแล้ว หรือจะทอดลงภพไหนละ สายพานทอดไปเลย มันไม่ทันตาย มันก็หายภพไปแล้ว มันจะลงที่ไหน ถึงว่ายังน้อยก็ให้บุญพาเกิด อย่างน้อยปฏิบัตินี้ก็ได้อุญกุศล

ว่าเป็นชาวพุทธ พระพุทธเจ้าสอนไว้ บอกพระอานนท์ไว้ด้วย การปฏิบัติบูชา เป็นบูชาอย่างยิ่ง ไม่ใช่อามิสบูชา อามิสบูชาเราก็อำทำ ถึงเวลาจำเป็น ทำก็ทำเพื่อผ่อนคลาย มีบุญกุศลเป็นเครื่องอยู่อาศัย ชุ่มเย็นใจใหม่ รดยนต์มีน้ำมันเติมไปมันก็วิ่งสะดวกสบายใจใหม่ เครื่องยนต์ไม่มีน้ำมันหล่อลื่นมันก็แห้งแล้ง นี่ถึงว่าอามิสบูชา แต่ไม่ไปติดมัน

แต่ปฏิบัติบูชานี่ อันนี้สำคัญกว่า การปฏิบัติบูชา เครื่องยนต์ก็พร้อมแล้ว เพราะอามิสบูชามีแล้ว เครื่องยนต์ก็ติดเครื่องแล้ว คันเร่งเหยียบหรือยัง แล้วเหยียบก็เหยียบให้ตรงแผนี่ เห็นไหม นี่ปฏิบัติบูชา รสวิ่งได้เท่าไร ระยะทางที่วิ่งคือผลประโยชน์ของเรา รถที่วิ่งเข้าไป ระยะทางที่วิ่งแล้ว ถูกต้องตามถนน วิ่งไปเท่าไรนั่นเป็นประโยชน์กับเราทั้งหมด แล้วหัวใจเราได้วิ่งออกไปบ้างไหม

ปฏิบัติแล้วจิตนี้มันเป็นไปตามธรรมพระพุทธเจ้าบ้างไหม ไม่ต้องให้ใครมาให้คะแนนนะ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม การที่ปฏิบัติถูกนั้นมันให้ผลเอง ไม่มีใครจะสามารถให้ค่าว่า คันนั้นได้กี่ไมล์ คันนี้ได้กี่ไมล์ ไม่มีทาง เพียงแต่บอกชี้ทางมาเท่านั้นเอง นี่ถนนสายนี้ไปนะ ตรงดิ่งเลย นี่อันนี้นิพพาน ตรงไปเลยนะ นิพพาน

แต่มองไปข้างหน้าสิ โอ้โฮ! โลงไปหมดเลย ทำไมมันแห้งแล้ง ไม่สนุกเลย ดูข้างๆ ติ สีแสงมากมายไปหมด จอดแหวะชะติ จอดแหวะหมดเลย เห็นไหม ใครทำเรา ใครทำเรา? เพราะความ

เข้าใจว่าจอดแหวะข้างทาง โอ้โฮ! มันครี๊มไปหมดเลยนะ มันเย็นสบาย ข้างหน้าไปนี่มันโล่งไปหมดเลย มันไม่เห็นมีรสชาติอะไรข้างหน้านั้น

เพราะธรรมารมณ์ เพราะอารมณ์ของโลก เพราะเราเกิดตายๆ มาในโลกนี้มหาศาล มันเลยชอบใจ มันชอบเพราะว่าความเคยชิน มันเป็นความเคยใจ มันชอบอารมณ์ที่มีรส มีกลิ่น มีเสียง มีรูปรสตามความพอใจของมัน

แต่นิพพาน ตรงไปนี่มันจืด แต่ของจืดนี้มันไม่ให้โทษ มันให้แต่ผลให้แต่ประโยชน์ น้ำฝนเห็นไหม น้ำฝนดื่มเข้าไป ร่างกายมีแต่ประโยชน์ น้ำที่เจือปนด้วยเชื้อโรค แต่หัวใจมันมีเชื้อโรคอยู่แล้ว มันก็อร่อยนะสิ เชื้อโรคกับเชื้อโรคเข้ากันได้ ว่าอย่างนั้นเลย

ปัญญานะ ปัญญาการที่เราจะเอาชนะตนเอง พูดแค่นี้มันก็ฟังได้ มันรื่นหูหน่อยหนึ่ง กิเลส มันกลัวจะว่ามันไป กิเลสไม่อยากจะให้ว่ามัน ว่าชนะตนได้ ปัญญาเอาชนะตนได้ แต่จริงๆ ก็คือ ปัญญาจะเอาชนะกิเลสละ กิเลสนี้ บอกว่าเราจะเอาชนะมัน มันจะต่อต้านไง ถ้าบอกว่าเอาชนะมันไม่ได้ มันบอกชนะเรา ว่าอย่างนั้นเลย เพราะกิเลสมันอยู่หลังเรา คือว่า โคนเป้าหมายที่ ๒ ใจ อย่าไปโดนหัวมันเลยละ ถ้าโดนหัวมันเลย มันจะย้อนกลับมา เราจะเลิก เราจะหงายใจ

ว่ามันก็ไม่ได้ ว่าเราก็ไม่ได้ พระพุทธเจ้าถึงสอนว่าให้ อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ตนว่าตน มันเหมือนกับว่ามันไม่ให้ใครมาแบ่งส่วนไปใจ ให้ครูบาอาจารย์บอก ให้เพื่อนฝูงบอกนี่ “ไม่น่าจะชนะ ท่านคงจะฟังผิด ท่านคงจะพูดคำนี้ผิดหรือ ถ้าท่านเข้าใจถูกท่านจะไม่พูดคำนี้หรือ” เห็นไหม นี่ถึงจะพูดจริงๆ พูดดีๆ แต่กิเลสมันเบี่ยงให้ผลนั้นผิดแล้ว

พอเบี่ยงผลนั้นผิด เป้าหมายที่ผิด เราขับรถไป แผนที่มันชี้ไปผิดแล้ว เข็มทิศมันชี้ผิดแล้ว เพราะอะไร เพราะว่ากิเลสมันอยู่ในใจ กิเลสนี้แหละ แล้วถ้าไปถูกแล้ว มันจะพันเชือกกิเลสที่มันผูกไว้ไว้ละ วั่ววั่วไปไกล เชือกมันจะขาด มันจะให้วิ่งไปในวงรอบของมันไป ให้เชือกผูกไว้ได้ อย่างเก่า

วิชามาร มันหลอกนะ แล้วมันหลอกนี้ เวลาเราสร้างปัญญาจะให้ทันมัน สุดๆ เหนื่อยสุดๆ นะ เวลามันมาอารมณ์เดียวแล้วจะเอาชนะมัน บางทีใคร่ครวญอยู่ทั้งวันนะ ๒ วัน ๓ วัน ยังแพ้มันกว่าจะชนะทีละปด้อยๆ อื้อหึม! แต่เวลามันคิดเอง มันใสออกมาซะ ทำไมมันง่ายอย่างนั้นนะ นี่ฟังคูสิ มันน่าท้อใจไหม เวลากิเลสมันคิดขึ้นมาเนี่ย ง่ายเหลือเกินนะ มันโยนหินมาก้อนหนึ่ง หรือโยน

โจทย์มาข้อหนึ่งให้เราแก้ อ้อหืม! เวลามันโยนโจทย์มาข้อหนึ่งนะ โยนโจทย์มาข้อเดียวให้เราแก้ แล้วเราก็ตริไปติ กว่าจะแก้อันนี้ เปล่านี้พึ้นนะ โอ้! สบาย ฉันทชนะแล้ว! ประกาศเลยนะ ฉันทชนะแล้ว! สบายอยู่พักหนึ่ง แต่นี้แหละคือการต่อสู้ เริ่มต้นจากตรงนี้แหละ

กิเลส เริ่มต้นจากลูกหลานมันนะ อันนี้แค่เหลนๆ มันนะ ไพร่พลมันมา ก่อนเราจะเข้าไป ถึงขุนนะ ก่อนจะเข้าไปถึงเจ้าวัฏจักรนี้ เราผ่านจากลูกหลานเข้าไป ต้องตีเข้าไป ต้องตีๆ ตีใคร? ตีหัวใจนะ ต้องตีฟ่าวงล้อมเข้าไป

เจ้าวัฏจักรอยู่ที่กลางหัวใจ เรือนยอด กิเลส เห็นไหม เรือนยอด เรือน ๓ หลัง โลก โกรธ หลง พวกที่ผ่านโลก โกรธ หลง นี้ยังไม่ชนะ เรือนสามหลังนี้รวมยอดเข้าไป ยอดของเรือนนั้นนะ เจ้าวัฏจักร พ่อใจ พ่อของโลก ของโกรธ ของหลงใจ นางราคะ นางคันทหา นางอรดี แล้วก็พ่อ นี้ เรือนยอด ใอันนี้แค่เหลน ตีเข้าไปนะ ตีเข้าไปๆ ผ่านจากโลก โกรธ หลงเข้าไปแล้ว

ที่ว่า “ชนะ โลก โกรธ หลง แล้วก็สิ้น”

ยัง ชนะ โลก โกรธ หลง แล้วมันยังหลงตัวมันเองอยู่

โลก โกรธ หลง นี้มันเป็นขันธ อยู่ในวงของขันธ ๕ ความผูกโกรธอยู่ที่สัญญาที่ ปฏิฆะอยู่ที่สัญญาหมด แต่ความหลง ความเคลิ้ม ภพ นั้นนะเรือนยอด มันผ่านเข้าไปที่เรือนยอดอีกชุดหนึ่ง ถึงว่านี่เหลนใจ แต่เหลนก็ให้ได้ชนะบ้าง ให้ได้ชนะบ้างนะ ชนะบ้างแพ้บ้าง คนมันก็มีแก้ไข ถึงว่า สุขนี้เอาเป็นเครื่องดำเนินใจ ให้เอาสุขนี้เป็นทางเดิน

เวลาการทำงานมาเหน็ดเหนื่อย นันททุกข์ อันนั้นทุกข์ ถ้าเราเข้าใจนะ คนเข้าใจว่าทำงานจะได้เงิน มันตั้งใจทำ เราเข้าใจว่ามรรคผลรอเราอยู่ข้างหน้า ทุกข์อันนี้ ยอม ใครก็ยอมทุกข์ ถ้าเราว่ามรรคผลไม่มี เขามันอ่อน ทุกข์ไปทำไม เสียเปล่า ถ้าเราว่ามรรคผลรอเราอยู่ข้างหน้านะ ทุกข์เพื่อจะพ้นทุกข์ ฟังสิ มันน่าคิดนะ โลกเราทั้งโลกเลย ทุกข์เพื่อทุกข์ต่อไป ทุกข์เพื่ออยู่ในวิภวาน ทุกข์เพื่อเป็นจีจ้ามันตลอดไป

ก็บ่นกันว่าทุกข์ๆ อยู่ อันนั้นเป็นทุกข์ของทางโลกเขา ใ้อทุกข์ของเรามันทุกข์อริยสัจ ทุกข์อริยสัจจัง สมุททยอริยสัจจัง นิโรธอริยสัจจัง มรรคอริยสัจจัง เห็นไหม มันทุกข์ในอริยมรรค ทุกข์ในอริยสัจ

ทุกข์ข้างนอกนี้มันทุกข์อริยสังขะ ทุกข์นอกสุม ทุกข์ในสุมทุกข์ในกายเรา ทุกข์ในสุมทุกข์ในปลา สุม มันสุมปลาอยู่ ปลาในสุมนี้เราน่าจะจับได้ กับปลาในแม่น้ำนี้ไม่น่าจะไปจับมันหรอก เพราะแม่น้ำนี้เราจะดำไปจับมันได้อย่างไร แต่คนพอใจในปลานอกสุมกัน ไม่พอใจปลาในสุมของตัวเอง

ถ้าพอใจปลาในสุมของตัวเอง นี่ทุกข์อย่างนี้ ทุกข์กัณฑ์พันตน นั่งก็เจ็บปวด นีก็ทน เพราะปลามันอยู่ในหัวใจ อยู่ในกายนี้ เอาสองมือเข้าไปคลำมัน เข้าไปหาให้เจอ จับปลาได้ก็มันละจับใจได้ จับปลาได้ก็ถอดเกล็ดมัน เห็นไหม จับใจได้ก็พิจารณามัน พิจารณามันนะ จับปลาได้แล้วถอดเกล็ด จับใจได้ก็ถอดเกล็ดใจว่าอย่างนั้นเออะ ถอดเกล็ดใจ คุณิ ถอดเกล็ดแล้วเลือดซิบๆ มันก็ยังไม่ยอมตาย มันไม่ตาย ไม่ต้องกลัวว่าใจมันจะตาย หัวใจไม่ใช่ปลา เปรียบเทียบเฉยๆ

ปลาถอดเกล็ดมันอาจจะตายไป แต่ใจนี้ถอดเกล็ดมันก็ไม่ตาย ถ้ามันตาย มันควรตายมานานแล้ว มันทุกข์มาเต็มที เกิดมาชาตินี้ ไม่ต้องเอาชาติอื่นหรอก ชาติปัจจุบัน ตั้งแต่เกิดมาปานนี้ มันทุกข์มาก็ทน ทุกข์เอาเจียนตายๆ มากี่ทนแล้ว แล้วมันเคยตายไหม? ไม่มีทาง หัวใจนี้ไม่เคยตาย มีแต่จะวนต่อไปกับนิพพานเท่านั้น นิพพานก็สิ้นสุดกัน ถ้าไม่นิพพาน มันจะวนไปเรื่อยๆ ไม่มีตาย ไม่เคยมีหัวใจอันไหนตาย พระพุทธเจ้าไม่เคยสอน พระพุทธเจ้าองค์ไหนก็ไม่เคยสอนว่า หัวใจมันจะสิ้นไปโดยธรรมชาติแล้วมันจะตาย ไม่มี วนอยู่นี้แหละๆ วนไปๆ นะ คิดดู วนไปแล้วมันให้ค่าอะไร วนไปแล้วมันให้ประโยชน์อะไร

แต่ถ้าพ้นไป มันไม่ต้องวน มันถึงจะเป็นประโยชน์แท้

วนไปที่ขึ้นต้นใหม่ คุณะ คุณแบบเรานี้ก็พอ เกิดมาก็ศึกษาเล่าเรียนไปแล้วมันก็ต้องตายไปแล้วก็เกิดใหม่ เกิดใหม่อยู่อย่างนั้นนะ

การเกิดมันก็มีทุกข์ ที่ไหนมีการเกิด ที่นั่นทุกข์เกิดเดี๋ยวนั้น ฉะนั้น ถึงว่า นักปฏิบัติไม่กลัวตาย กลัวเกิด ไอ้เรากลัวตาย เกิดไม่กลัว เพราะถือว่าเกิดแล้วมันได้ใจ แต่ทางศาสนาสอนว่า เกิดแล้วมันทุกข์ ไม่เกิดแล้วมันสุข นิพพานคือไม่เกิด นิพพานที่มันสุขเพราะมันไม่เกิดอีกแล้วไง คิดดูสิ คนที่ไม่เกิดแล้ว ก็เหมือนกับเรา อย่างที่ว่าเราเกิดมาแล้วเราไม่ตาย มีความสุขไหม? มีสิ แต่ตอนนี้มันไม่สุขเพราะอะไร เพราะความจริงในภพเรามันไม่สุข มนุษย์นี้มันไม่สุข มันทุกข์ๆ สุขๆ ปนกันไป แต่ทุกข์มากกว่าสุข มันเลยไม่สุขจริงใจ

นิพพานเหมือนกับเรานี้ แล้วไม่ตายด้วย แล้วสุขด้วย

มันไม่ใช่สุดเอี่ยมหรือก ไม่ น่าจะสุดเอี่ยมนะ ถ้าว่าสุดเอี่ยม มันเหมือนกับดูถูกตัวเอง วาสนาไม่มีบ้าง อะไรบ้าง นี่วิฆามารหมดเลย คุณในพระไตรปิฎก พระอรหันต์ในสมัยนั้นนะ ประวัติบางองค์ทุกข์กว่าเรานะ เป็นคนขี้ทุกข์นะ ทุกข์มากเลย ท่านก็สิ้นได้ พาหิยะ เห็นไหม มาถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าตอบทีเดียวสำเร็จเลยนะ ไปหาบริวาร ๘ ยังไม่ได้เลย กิดคูติ คนที่หาบาตร หาจีวรไม่ได้ หาไม่มี นี่ทุกข์จนขนาดไหน แต่เป็นพระอรหันต์นะ

เราถึงว่าเรารวย เราจน เราไม่มีวาสนา สมัยนั้นก็อย่างนี้ มนุษย์เรานี้แหละ ถึงว่าเราจะไม่มีวาสนา มันจะอ่อนปวกเปียกไปไง ดูถูกตัวเองไม่ได้ เรามีวาสนา ถ้าไม่มีวาสนา มานั่งอยู่นี้ได้ อย่างไร คนที่มานั่งอย่างนี้ มานั่งภาวนา คนไม่มีวาสนาหรือ คนไม่มีวาสนามันต้องอยู่ข้างนอก นู่นนะ ปานนี้ยังกึ่งไม่เลิก ๓ วัน ๔ วันติดกันยังว่าข้านี้แน่ เล่นไฟ กินเหล้า ๓ วันนี่ไอ้โฮ! ไม่มีใครทำได้ จันทำได้ นั่นล่ะ พวกนั้นมีวาสนาหรือ แล้วเวลามานั่งอยู่ที่นี่ว่าไม่มีวาสนา เวลาเราเพลิดเพลิด เราล้มตัวไป มันไม่เคยคิดอย่างนี้เลย แต่พอมาปฏิบัติมันคิด นี่แหละวิฆามาร

เสมือนเราเอาขามมา จะดักข้าวใส่ขาม “ไม่มีวาสนา มือก็อ่อน ดักข้าวไม่ใส่ขามสักที ดักข้าวไม่ได้เลย” ถ้ามันเข้มแข็ง มันบึกบึน ก็ดักขึ้นมาสิ ทัพพีจะหนักขนาดไหน มือก็มี ดักข้าวขึ้นมาสิ ขามก็ขึ้นไ้ ก็ใส่มาสิ มันเต็มขามขึ้นมาเราก็อิ่มใจใจ หยิบขามมานี่ มือนี้ก็หลุดมือให้ได้ อีกมือยกทัพพีขึ้นมาที่ยังหนักเข้าไปใหญ่เลย ไอ้ข้าวในหม้อยังเปิดไม่เป็น นั่นนะวาสนาบารมี เวลามันคิด มันเป็นอย่างนั้นนะ นี่เวลาเราว่าเราคิด มันคิดว่าเราคิดแล้วก็แล้วกัน แต่เวลามันให้ผลแบบที่เรายกให้ฟังนั้นนะ มันให้ผลอย่างนั้น ถ้าใจอ่อนแล้วเป็นอย่างนั้น

ถ้าใจอ่อนแล้วกิเลสเข้มแข็ง ถ้าเราเข้มแข็ง กิเลสมันจะอ่อนลง ถ้าเราบึกบึน เรามั่นใจ เราทำได้ กิเลสมันจะอ่อนไปๆ ถ้าเราใจอ่อน เราคอยแต่ลิดรอนตัวเราเองนั้นนะ กิเลสมันจะแข็งขึ้นๆ แล้วสักวันหนึ่งก็ “ไม่ไหวแล้ว เลิกเหอะ” แล้วอะไรไหวล่ะ ถ้าไม่ไหว กลับไปก็ไปคลุกอยู่อย่างนั้นหรือ ถ้าไหวก็พ้นทุกข์อย่างนั้นเลย เพราะข้างหน้ามันทางพ้นทุกข์ ถนนนี้มันชี้ไปที่นิพพาน ถ้าเราเดินไปทำไมมันไม่ถึง ฟังสิ มันเดินไปมันต้องถึงสิ

แต่เวลาปลุกใจ มันสำคัญตรงนี้ เราต้องปลุกปลอบใจเราด้วย แล้วมันต้องมีหมู่มัคคะดึงช่วยกันดึงช่วยกันใส่ให้เข้าถึงตรงนั้นให้ได้ อย่างอื่นนี้เป็นส่วนประกอบนะ ทุกอย่างเป็นส่วนประกอบหมด สำคัญตรงนี้ เพราะเวลาถึง ใจมันถึง ร่างกายไม่ถึง ของที่ทำไว้ไม่ถึง มันต้อง

ข้ามพ้นไปหมด ใจนี้ถึงเท่านั้น ใจ ใจสัมผัสเลย เห็นพระพุทธรูปเจ้านั่งอยู่ท่ามกลาง เห็นตลาคต ฝ้า
พระพุทธรูปด้วยความอิมเอิบใจ เราไปฝ้าของเราเอง เราไปของเราเอง

พุทธะอยู่กลางหัวใจ ถึงว่า พระพุทธรูป พระอรหันต์ บริสุทธิเหมือนกัน พระพุทธรูปจะ
พระอรหันต์สาวกบริสุทธิเหมือนกัน แต่บารมีต่างกันอย่างฟ้ากับดิน พระพุทธรูปสร้างสมบารมีมา
มหาศาล ๔ อสงไขย แสนมหากัป ทุกข์มาขนาดนั้นนะ สละมาหมด ทั้งลูกทั้งเมียสละหมด สละมา
หมด เขาไม่เชื่อกัน โลกไม่เชื่อกัน พระพุทธรูปทุกองค์ชาติสุดท้ายต้องเป็นอย่างนั้นล่ะ สละหมด
ทั้งลูกและเมีย เพราะการสละออก เรื่องของกามภพมันรุนแรงมาก การสละกามมันเรื่องของที่
ใจขาดเลย

ที่นี้ก็จะมาแสวงโพธิญาณ มันต้องสะสมมาอย่างนั้นเลยล่ะ เพราะเป็นผู้ที่ดันดันไปเอง
นะ อย่างสาวกะ สาวก ผู้ได้ยินได้ฟัง ลูกศิษย์พระพุทธรูป เหมือนกับซุบมือเปิบนะ ฟังพระพุทธรูป
คันหาอยู่ ๖ ปีนะ มาถึงอัญญาโกณฑัญญะ ฟังครั้งแรกก็โศคาบันแล้ว ฟังซั่มจักๆ ครั้งแรกก็
โศคาบันแล้ว ในพรรษานั้นสำเร็จ ๕ องค์ แล้วออกมา มาได้ยสะ เห็นใหม่ ยสะฟังธรรมคืนนั้น
สำเร็จนะ นี่เหมือนกับซุบมือเปิบ ก็เหมือนมีอาจารย์ มีคนสอนมีคนบอก แต่เวลาสำเร็จแล้ว
ความสุขเสมอกัน แต่บารมีต่างกัน

ที่ว่าสำเร็จๆ เอตทัคคะ คือว่า ความถนัดของตัวแต่ละแขนงเห็นใหม่ พระพุทธรูปบอกไว้
นะ ๘๐ องค์ พระอรหันต์ได้ตั้ง ๕ ประเภท เห็นใหม่ เป็นพหูสูต ได้ยินได้ฟังมาก เป็นอุปัฏฐาก
พระพุทธรูป เป็นอะไรอีกถึง ๕ แขนง

ผู้ที่จะให้ ผู้ที่จะบอกว่าคนอื่นได้ระดับนั้นนี้ต้องสูงกว่า นี้ ๘๐ ความเห็นนี้นะ หุทิพย์ ตา
ทิพย์ อย่างเช่น พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร ปัญญาี่รวมลงแล้ว ๘๐ ปัญญาี่ยังไม่เทียบ
ปัญญาเดี่ยวของพระพุทธรูป ฟังสิ แล้วยังมีมากกว่านั้นนะ ถึงบอกว่ามันต่างกัน ฟ้ากับดินไง เรื่อง
วาสนาบารมีต่างกันราวฟ้ากับดิน แต่ความบริสุทธิ์เฉยๆ หรอก ความเสมอกันไง

ถึงบอกว่าไปฝ้าพระพุทธรูป ว่านั่งเสมอพระพุทธรูป พุดไปมันก็สูงไปนะ นั่งฝ้า
พระพุทธรูป ก็ความเสมอใจ ใจก็ไปเสมอ ใจก็ไปสิ้นก็เสมอ เป็นพระอรหันต์เหมือนกันทั้งหมด
เป้าหมายของศาสนาพุทธ พุทธะ เห็นใหม่ ศาสนาพุทธ ศาสนาพระพุทธรูป

เราเป็นสาวกนะ เราเป็นบริษัท พระพุทธเจ้าฝากไว้ด้วย แล้วยังชี้นำด้วย ฝากไว้ นะ ไม่ใช่ฝากไว้แบบว่า ฝากไว้ให้เอาเข้าสู่ ฝากไว้ให้ไปปฏิบัติ แบบฝากอาหารไว้ให้กิน ไม่ใช่ฝากไว้ เอาเราไปเก็บไว้จนเสีย ฝากศาสนาไว้ก็เอาเข้าสู่ไว้ เข้าสู่ที่ขึ้นทะเบียนไป “ฉันเป็นชาวพุทธ” แล้วก็ไม่เคยเอามาใช้เลย นี่ฝากไว้ ขึ้นทะเบียน “ฉันเป็นชาวพุทธ”

แล้วก็ประพฤติปฏิบัติ ก็เหมือนกับเอาอาหารนั้นมาปรุงกินด้วย มาปรุงแล้วกินเข้าไป เราก็กินได้ ฝากไว้ด้วย ได้สัมผัสด้วย ได้ใช้สอยด้วย ฝากไว้เฉยๆ เก็บไว้เฉยๆ เป็นทุกข์ เก็บสมบัติเขาไว้ทำไมจะไม่เป็นทุกข์ เก็บไว้แล้วใช้ไม่เป็น คอยแต่เก็บรักษา ของเก็บรักษาเป็นภาระใหม่ กับเก็บรักษาแล้วใช้ไปเรื่อยๆ พอยิ่งใช้เรื่อยๆ ผลมันยังเกิดขึ้น มากขึ้นๆ

ก็คูสิ ถ้าแก่ที่เขาทำงานกัน เขาค้าขายกำไรก็เกิดขึ้น เห็นไหม ใช้นี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราใช้สอย เราแสวงหา เราหมุนเข้าไป ทำไมจะไม่เกิดขึ้น สมบัติก็ต้องเกิดขึ้นไปเรื่อยๆ สมบัติจะเกิดขึ้น อริยทรัพย์เกิดขึ้นเรื่อยๆ อริยทรัพย์เกิดขึ้นในหัวใจนั่นล่ะ นั่นล่ะชาวพุทธๆ เห็นไหม นี่พระพุทธเจ้าฉลาดมาก ฉลาดจริงๆ ปัญญาของพระพุทธเจ้าใช้มาสองพันกว่าปีนี่ยังใหม่ ปัญญาของท่านนะ วางไว้ แล้วเราไม่สามารถเอาปัญญามาขัดในสมองเราบ้างเลย...(เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)